

Šiame numery

AR JIE TIKRAI JAU NEPRIKELIAMŲ?
POKALBIS SU MARIJOŠIUM.
ATEITININKAI LITERATŪROS KRITIKAI.
LIETUVIŲ KALBOS PROGRAMA CHICAGOS
UNIVERSITETE.
RYZTAS, KALAMBŪRAI, KLOUNADA.
IS NAUJOSIOS VOKIEČIŲ POEZIJOS
VAKARAS SU VAICIULAIČIU.
BRANCUSI SKULPTŪROS PARODA.
ENCIKLOPEDIJOS VAINIKAS IR
KRIKSTYNOS.
ATKURTAS AUTENTISKAS DONELAČIO
PORTRETAS.
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
SPYGLIAI IR DYGLIAI.

Ar jie tikrai jau neprikeliami?

Mes didžiujamės, kad sunkiose išieivijos sąlygose vis dėlto turime ir rašytojų, ir poetų, kurių kūrybinis derlius kartais net gausnis ir svaresnis už likusiųjų anapus geležinės uždangos. Be abejo, visai lietuvių literatūrai tai malonus faktas, nors turėtume pastebėti, kad naujas knygas išieivijoje rašo ir leidžia vis tie patys žmonės, konkursus dažnai laimi vėlgi tie patys, o ir mūsų periodinės spaudos kultūrinis puslapis taip pat dažniausiai užpildo tie patys žmonės.

Prieš mūsų akis naujas Lietuvių rašytojų draugijos narių sąrašas. Reikia tik stebėtis, koks mažas procentas iš jų aktyviai reiškiasi mūsų literatūros gyvenime. O ir tarpe besireiškiančių taip pat nesimato lygios proporcijos: vieni rašo labai daug, kiti labai mažai. Skaudžiausias faktas yra tai, kad iš daugelio rašytojų nepasigirdo žodžio jau metų metais. Okupuotos Lietuvos Lietuvių rašytojų sąjungos organas — žurnalas "Pergalė" (1969 Nr. 3) šitai pastebėdamas ir ironizuodamas nusprendė, kad dauguma čionykščių mūsų rašytojų yra įvairiopa prasme mirę. Ar dera mums patiems pavadinti juos kūrybiniai išsismėmusiais ir jau mirusiais mūsų literatūrai?

Pacituosime čia žinomo amerikiečio rašytojo Jack Hoffenberg žodžius: "Aš netikiu, kad bent vienam yra įmanoma parašyti savo pirmąjį kūrinių visiška vienam. Tarp reikalingų dalykų yra paskatinimas ir gerų draugų pasitikėjimas, tas, stebuklingas vaistas, kuris atremia tūkstančius abejonių, puoliančių rašytoją, pasiryžusį pirmosioms didžio-

sioms pastangoms: dienų, naktų ir mėnesių sunkiam darbui be mažiausia ženklo, kad jis bus už tai atlygintas leidėjo pripažinimu." Mūsų nuomone, šis aptarimas tinka ne tik pirmam, bet ir antram, ir trečiam, ir kiekvienam rašytojo kūriniui. Kas yra susipažinęs su sąlygomis, kuriose gimė ir brendė L. Tolstojaus "Anna Karenina", tas sutiks, kad be nuolatinio iš šalies skatinimo pasaulio literatūra šiandien to veikalo būtų neturėjusi.

Daugelis tvirtina, kad mūsų rašytojams yra duodama pakankamai paskatinimų, rengiant konkursus, literatūros vakarus ir kt. Mums tačiau atrodė, kad jeigu bet kas imsis rašyti romaną, dramą ar eilėraštį, pirmiausia tikėdamasis pelno, garbės, ar ko panašaus, tur būt, labai retu atveju parašys vertingą kūrinių. Tą neretu atveju patvirtina ir konkursų komisijos, kurios daugiau, negu bet kas iš mūsų, vis būna priverstos skaityti galybė bergėdžių puslapių.

Bene vienintelis paskatinimas rašytojui yra patvirtinimas bei įrodymas, kad jis yra visuomenei — skaitytojui reikalingas. Jeigu čia galėtume (ko, be abejo, negalime, neturėdami įgaliojimų) įrodyti keliolika metų nerašiusiam rašytojui, kad jis yra visiems reikalingas, esame tikri, kad anas rašytojas būtų prikeltas iš "mirusių".

Bet tokio "stebuklo" atveju gal iškiltų ir kitas lygiai grėsmingas klausimas: ar šitai dešimtmečius tylėjusi rašytojo širdis sugebėtų ir pajėgtų plakti šios dienos pulsą?

Med. Bvr.

Pokalbis su Marijošium

G. Verdi "Likimo galios" pastatymui lietuviškoje scenoje artėjant

Netrumpą virtinę metų buvome jau įpratę, kad Chicago Lietuvių operos meno vadovas ir dirigentas turi būti Aleksandras Kučiūnas. Įpratinas ir tradicija atrodė jau vorto tikra būtinybė. Bet štai kone neįtikėtina naujiena: šiemetinės operos G. Verdi "Likimo galios" meno vadovas ir dirigentas yra Vytautas Marijošius. Šitokioje situacijoje, vargu ar klystume, sakydami, kad publika pergyvena kažkokį dvejopą jausmą: kažko lyg ir įprasto gaila, bet drauge ir smagu, laukiant naujo.

Dirigentų ir meno vadovų pasikeitimas Chicago Lietuvių operoje šiaip jau eilinių pilietų šviesiai nuteikia dar ir dėl to, kad atsakingame poste pasikeista be jokių įtampų, be rūgėjimų, be jokių priešiško jausmų. Žinant, kas darosi ir kas palieka kitur, pirmininkams, vadovams ir šiaip jau įsitenėjusiems pareigūnams keičiantis, operos viršūnių pavyzdys tampa mūsųose kono unikumu. O kaip būtų gera, kad šitokių pavyzdžių vis dėlto atsirastų daugiau ir visur kitur.

Tačiau užteks tų įvadininių "pa filosofavimų". Visas šis operinis reikalas bus daug "tikresnis pini gas", užkalbinus čia pat gerbiama maestra Vytautą Marijošį.

—Visiems mūsų operos mylėtojams, manome, būtų labai įdomu sužinoti, su kokiais jausmais priėmėte kvietimą vadovauti ir diriguoti šiemetiniame Chicago Lietuvių operos pastatymui ir kurios priežastys vertė operą ieškoti kito meno vadovo ir dirigento?

— Atsiradusi galimybė sueiti į sąlytį su lietuvišiais menininkais ir lietuviška publika buvo labai viliojantis dalykas. Žinia, kad mano pakvietimas nesuardo mano santykius su buvusiu bendradarbiu ir prieteliu p. Kučiūnu, mane padrąsino. Galiausiai vilitis, kad galiu pasidalinti savo patyrimu ir kukliais sugebėjimais, proga praturtinti savo repertuarą ir buvo lemiantieji veiksniai, priimant kvietimą. Nepaskutinė vieta yra ir tai, kad nuo savo tiesioginių pareigų Hartt College of Music (University of Hartford) turiu "sabbatical" t. y. laisvą visą antrą semestrą ir vasarą. Šitai taip pat daug padėjo apsispręsti.

Kas vertė operos vadovybę ieškoti kito dirigento, geriau klauskite jų, jie galės geriau į tai atsakyti.

— Kas lėmė šiemetinės operos — Verdi "Likimo galios" — pasirinkimą? Ar jums ją diriguoti jau iš anksto buvo pasiūlyta, ar čia prisidėjo vienokia ar kita Jūsų pačių nuomonė?

— Kai man buvo viskas išaiškinta, kodėl sustota prie to veikalo, pakvietimą diriguoti priėmiau. Reiškia — valdybos pasirinkimui pritariau.

— Kaip vertinate aplamai šią Verdi operą pasaulinių operų plotmėje? Kokias problemas meno vadovui ir dirigentui kelia jos pastatymas? Ir kur yra jos ypatingas grožis?

— Iš 26 operų, Verdi sukurtų, ne visos yra lygiai populiarios ir

to paties stiprumo, kaip lygiai, iš 32-jų Beethoveno sonatų, ne visos yra lygiai stiprios savo turiniu ar forma. Verdi kūryboje kiekviena jo opera yra jai skirta vieta, ir kiekvienoje yra kažkas, kas retai pasikartoja kitose jo operose. "Likimo galia", kaip ir artimiausi jos kaimynai "Kaukių balius" ar "Don Carlos", turi muzikinių nelygumų ir sceniškų problemų (F. M. Piave niekad neprilygo kitam Verdi libretistui A. Boito), bet Verdi genijus savo dramatinę įtampą muzikoje ir čia yra nepaprastai stiprus visose solo vietose, ypač atmintini kontempliatyvūs momentai vienuolyno scenose.

Kur "Likimo galioj" ypatingas grožis? Priklauso nuo to, kas klausia, kam kas patinka, kiek kiekvienas sugeba sekti visumą.

Kokios problemos dirigentui? Dirigento problemos ir atsakomybė yra didelė ir šakota, nežiūrint ką jis diriguotų — Jakubėno dainą, ar "Likimo galia". Dirigentas yra tarpininkas tarp kūrėjo ir klausytojo. Kuo arčiau dirigentas priartėja prie kūrėjo minties ir sugeba ją realizuoti, tuo daugiau jis yra vertas, kaip viso spektaklio vyriausias interpretatorius.

Solistas ar orkestrantas yra atsakingas tik už save. Dirigentas atsako už visus, netinkamai interpretuodamas atskirų rolių psichologiją, klaidingai supratęs muzikos slinktį ar dinamiką, jis turi privilegiją viską sugadinti.

— Ar "Likimo galia" nėra per kietas riešutas mūsų operos kolektyvui? Kokie išpūdziai iš visų įkarščių vykdomų repeticijų?

— Ką nors gerai atlikti yra visad "kietas riešutas". Kokie išpūdziai... tuo tarpu yra vilties, kad turime stiprius dantis. Kaip pavys perkąsti, žiniosime tik po spektaklio.

—Turėjote ir turite tiesioginės progos pažinti ir pasverti jau dešimtmečius besitęsiantį Chicago Lietuvių operos darbą. Kaip manote, ar dar ilgai šitas operi-

nis užmojis Chicagoje gali išsilaikyti ir į ką ypač reikėtų kreipti dėmesį, kad jo amžius nesutrumpėtų?

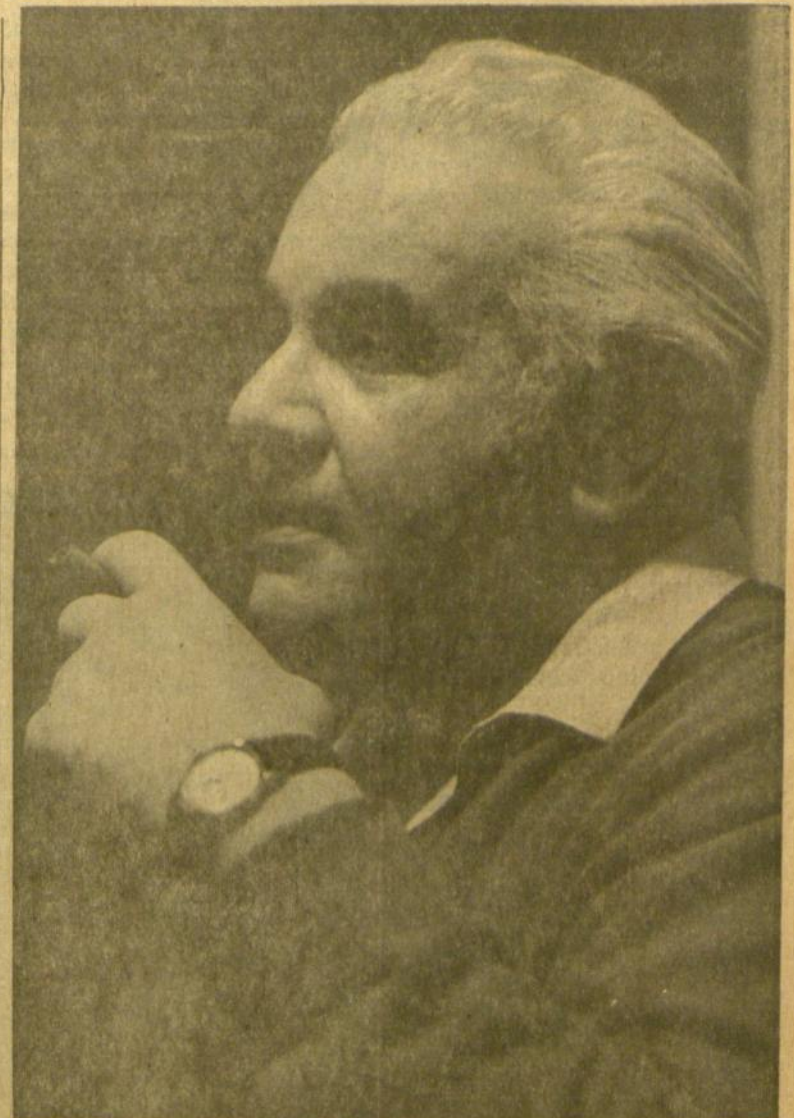
— Iš tikro, mano patirtis patvirtina, pasverti yra labai menka. Esu girdėjęs tik "Gražinos" spektaklius. Ar ilgai "operinis užmojis" (man labai patinka tas Jūsų žodis) išsilaikys, suprantate patsai, yra nelengva pranašauti. Į ką reiktų kreipti dėmesį, kad amžius nesutrumpėtų? Pirmiausia į mecenatus ir publiką. Kai jų nebus ar jie pavargs, viskas sustos. Kad ir toliau jie neatsisakytų remti operos, ar ko nors kito, kas mūsų yra ruošiamas, reikia daugiau sielotis ne kiek, bet ką ir kaip gerai pasirėngę stojame prieš publiką. Repertuaro pasirinkimas — labai svarbus momentas: ar intume ką iš praeities, ar dabarties, ar planuotume atečiai — visa turėtų būti labai kritiškai apsvaryta.

Kiek nugirdau Chicago Lietuvių opera senatvės rodyti nesirengia ir atečiai ruošiasi "liuto dalim" prisidėti prie naujų užmojų, kas tikrai bus verta plačios ir dosnios visuomenės dėmesio.

— Nugirstama tačiau ir nuomonių, kad svetimųjų operų pastatymai mūsų scenoje (tuos pačius galima girdėti ir matyti taipgi amerikiečių scenose) nepateisina juosna įdedamo darbo ir pinigų. Girdi, prasmė būtų tada, jei kasmetiniai spektakliai duotų impulsą ir sąlygas gimti naujoms mūsų kompozitorių operoms. Kaip Jūs žiūrite į šią problemą?

— Dėl to "pateisina ar nepateisina įdėto darbo ir pinigų" gali būti visokių nuomonių, bet yra ir faktas, kad "Gražina" ir "Dana" išvydo rampos šviesą. Chicago Lietuvių opera nuolat sielojasi naujomis premjeromis. Jei tik atsiras mūsų kompozitorių nauja ar naujos operos — operos kolektyvas, tikiu, apsidžiaugs.

— Kuo Jūs motyvuotumėte ki-

Vytautas Marijošius, Chicago Lietuvių operos šiemetinio meno vadovas ir dirigentas. Jo diriguojama G. Verdi "Likimo galios" premjera Chicagoje įvyks balandžio 18 d.

lusį sumanymą sukurti tris trumpas operas vienam vakarui trijų kompozitorių ir trijų atskirų libretistų? Mums atrodo, kad bus sunku rasti tris kompozitorius ir tris libretistus, kurie panorėtų lyg ir "parungtyniauti" publikos akivaizdoje. Vargu ar kompozitoriai bus prišnekami tokias operas rašyti dar ir dėl to, kad jų gerumą, priimtinumą ir galimybą pataisines direktivas spres gan nemaža, bet gal už patį kompozitorių mažiau kompetentinga komisija. Juk jeigu bus darai angažuoti trys kompozitoriai, kiek mūsųose (išieivijoje) liks žmonių, kurie bus kompetentingi vertinti ir patarinėti. Juk ne kiekvienas, mokantis skaityti gaidas, gali spręsti apie to ar kito kompozitoriaus kūrybą. Ar negeriau būtų be tų kone konkursinių aplinkybių elgtis papras-

čiau: angažuoti tą ar kitą kompozitorių ir tegu jis kuria be viso to išankstinio ir viešo reguliavimo?

— Nedrąsiai, bet prisipažinsiu, kad tas sumanymas yra mažai. Kompozitorių galvoju neprietrūksime. Libretistų, tokių kaip A. Boito ar H. v. Hofmanstahl, gal, taip pat atsiras. Tuo tarpu dar niekas neieško "mažiau kompetentingų" pataisinėti ar duoti direktivas" mūsų kompozitoriams. Kaip geriau būtų tą mano projektą įgyvendinti, kokios būtų funkcijos, "mažiau kompetentingos" komisijos, ar ji mokės skaityti tik gaidas, ar jos paskirtis bus visai kitokia, netrukus, tur būt, išsiaiškinsim.

Prie to labai svarbaus klausimo, tikriausiai sugrįšime kai JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros fondo pirmininkas painformuos mane, kas naujo tuo reikalau.

— Ar tikite kartais pasigirstančiais balsais, kad aplamai operai ne tik mūsųose, bet ir plačiajame muzikos pasaulyje nebėra jokios šviesesnės ateities, lyg opera būtų daugiau jau tik praeities apraiška, tik iš inercijos kol kas šiaip taip dar gyvuojanti?

— Dažnai bijom, ko nežinom. Ar ne per anksti rengiamės operą laidoti? Mūsų amžiui jos tikrai pakaks. Pirmiausia, geros, anksčiau parašytos niekad nepasensta, kaip ir aplamai visi šedevrai. Naujos gimsta ir dabar (farmakologijai biznis menkas) ir dar iš tokių kompozitorių, kaip B. Britten, A. Ginastera, H. W. Henze, G. Schuller ir t. t. Universitetų ir kolegijų durys atviros naujiems eksperimentams toji srityje. Naujos ir plačios galimybės tik laukia talentų — talentų, daugiau sugebančių apeliuoti į humaniškumą, bet ne į (Nuželti į 2 psl.)

Adomas Galdikas

Dailininko darbų pomirtinė paroda Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, atidaroma kitą šeštadienį, balandžio 11 d.

Trys kryžiai
Nuotrauka Vytauto Maželio

Ateitininkijos šešiasdešimtmečiui

Ateitininkai literatūros kritikai

VLADAS KULBOKAS

(Tęsinys iš praėjusio šeštad.)

„Literatūros Lankų“ grupė.

Svarbią tremties kritikų grupę sudaro „Ženės“ ir „Literatūros Lankų“ žmonės, nuodugniai susipažinę su Vakarų pasaulio literatūra, drąsūs, kovingi, pakilę prieš ramų akademiškumą, literatūros lenkimą aukštiesiems vi suomenės, tautos, dorovės tikslams, teigiami, kad tik kūrybinis veikalo pajėgumas išgelbės didžiasis veikalas, o meilė tėvynei jie nori reikšti ne tik aprašinėjančią jos gamtą, istoriją ar kovojant eiliuota publicistika, bet visuotinai žmogišku būdu, pasineriant į tautos sielą, laisvės ilgesį, tiesos, prasmės ieškojimą. Šioje grupėje irgi žymų vaidmenį suvaidino ateitininkai.

*

Dr. Juozas Girmius (g. 1915) nuo 1965 m. „Aidu“ redaktorius (o red. narys nuo 1947 m.). Taip pat red. narys „Literatūros Lankų“ ir „Lietuvių Enciklopedijos“. Rašė „Tremtinių Mokykloje“, „Tėviškės Garso“, „Drauge“ ir kt. Be filosofijos, do misi ir literatūros klausimais. Svarbesni str.: „Grožis ir tiesa“, (Aidai, 1946, 9 ir 11 nr.). „Kūrybinio originalumo prasmė“ („Tremties Metai“ 1947), „Žmogaus prasmės žemėje poezijoje“ („Žemės“ įvadas). J. Girmius modernizmas nėra tikrasis kūrybiškumo mastas, o sveria kūrinio vidinę vertę. Grožis ir tiesa siejasi, bet tarnavimas tiesai yra sunkus klausimas, nes rašytojas būtu žiauriai varžomas. Literatūra gyvenimui atvira, bet ji vengia tezių reikalavimų.

Turinio ir formos sutikime glūdi grožis — meninė tiesa, kuri, būdama prasmės tiesa, yra i-dėjinė. Be jos literatūra būtų tik žaidimas. Idėjinė tiesa, išaugusi iš asmeninio pergyvenimo, įtikina savo paprastumo gilumu, o tezinė-prašina kaip žodžiai.

J. Girmius aktyviai dalyvavo pasipriešinimo nuosmūkiui žygyje, rašant pareiškimą, o kritikai atsakė klasiška sentencija: „Nėra patriotinės pareigos imtis to, ko nepajėgi“. „Žemės“ įvade išryškina poaitinės kartos prasmę. Tą kartą sudaro tos paties kūrybinės valios kūrėjai ieškoti nauja, ir čia apspėdžia ne amžius, o problemos tapatumas. Mūsų literatūroje J. Girmius skiria šias kartas: 1. tautinio atgimimo (Maironis, Kudirkas), 2. nepriklausomybės pirmoji banga: F. Kirša, K. Binkis, Putinas, B. Sruga, antroji banga: J. Aistis, S. Nėris, A. Miškinis, B. Brazdžionis, 3. Tėvynės praradimo banga: J. Kėkštas, K. Bradūnas, A. Nyka-Niliūnas, V. Mačernis, H. Nagys. Pastarosios kartos poezijoj nėra meilės motyvų, dominuoja bendros kovos ištiki-mybė. Tai visuomeninė poezija, pulsuojanti tėvynės praradimo skausmu. Šie poetai ilgisi ne laimės, bet prasmės. Žmogus žemiškoji prasmė yra jo kūryba. Tai žemiškasis amžinybės liudijimas.

„Lietuvių literatūroje svetur“ Girmius davė panoraminį „Visuomenės žvilgį i mūsų literatūrą“ (512-605 p.). Tremties (egzodo) literatūrą jis laiko neatskiriama bendrosios lietuvių literatūros dalimi. Pirmas tremties dešimmetis brandesnis čia, skurdesnis Lietuvoje. Bet toliau — ten skleidžiasi nauji talentai. Tenai da-

Juozas Girmius
Nuotrauka V. Maželio

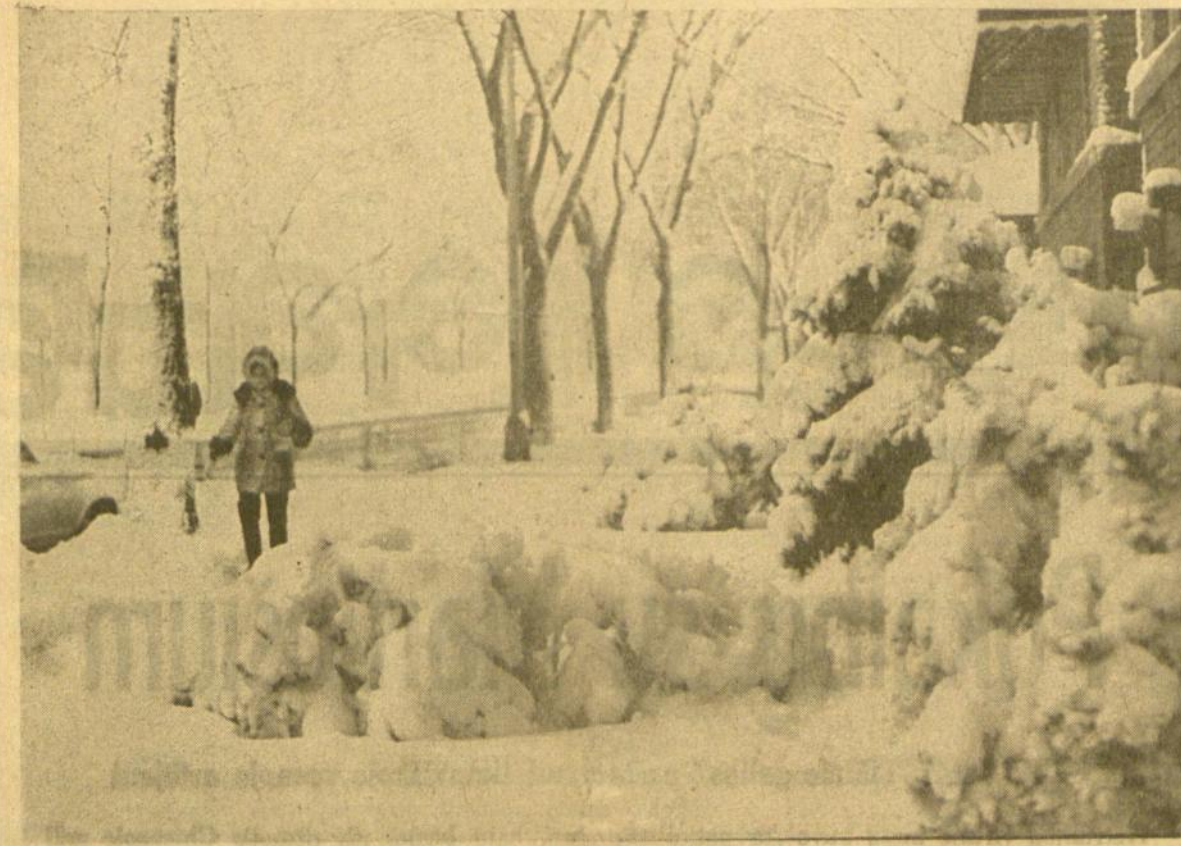
pas mus, gresia literatūros srovės išdžiūvimas, o ten — pramatomas našesnė ateitis. Ten tuo tarpu tik mirusieji „grįžta“. Giedresnė prošaistė, kad tokioj antologijoj „Graži tu, mano brangi tėvyne“ priimti ir tremties rašytojai. Ilgainiui, tikisi Girmius, tėvynėn grįš ir daugiau mūsų vertingų kūrinių.

J. Girmius kritikų beveik nerado. Reikšmingas yra jo grožio ir tiesos santykių nušvietimas, trečiosios mūsų poezijos kartos išryškimas, skatinimas idėjinės poezijos.

A. Maceina (g. 1908), irgi filosofas, rašęs ir literatūros klausimais: „Laiškas rašytojams“ („Aidai“, 1950, 10; 1952, 10), „Patriotų sukilimas, arba poezijos kivičias su tautybe“ („Literatūros Lankai“, 6 nr.), „Asketų sukilimas, arba meno kivičias su dorove“ („Literatūros Lankai“, 5 nr.), „Literatūros kritikos prasmė“ („Aidai“, 1951, 3), „Moteriškumas lyrikoje“ („Aidai“, 1950, 6), „Velnio arija“ („Aidai“, 1957, 1 ir 2 nr.). Maceina išaukština poetą iki Dievo šauklo. Poetas — Dievo kūrėjo bendradarbis. Bet, poezija, reikšdama aukštesnę būti, pati nėra aukštesnė būtis. Tauta be

Antanas Maceina

Tokia buvo šiemet „velykinė“ aplinka Chicagoje Didįjį ketvirtadienį.

Nuotr. J. Kasakačio

poetų — tautą be ateities. Poetas veda tautą, o pats yra vedamas Šv. Dvasios. Maceinos reikalavimai labai griežti: „...literatūros kūrinių neturi jokios vertės, jeigu jie yra vidutiniški ar silpni“. Tremties minios puolai prie poetų pranašų. Eilė poetų i tą balsą atsiliepė: Brazdžionis, Aistis, Grigaitytė, Santvaras, Tulaukaitė. „Neatsivertusieji“ apšaukti egzistencialistais pesimistais. Be reikalo. Juk tokio žemininko Bradūno poezijoj irgi prasimuša kažkokia vidinė lietuviška būtis. Niliūno lietuviškumas glūdi lietuviškame daiktų pergyvenime. Tai i savo žemėje jaugusio poeto atsakymas i modernią egzistencijos vienatvę. Vadinamieji „individualistai“, užuot iš skausmo šūkavę, skausme kuria.

Maceinai atrodo, kad asketo ir esteto kova amžina. Šmerkdamas esteto klaidas, asketas dažnai pasmerkia ir patį kūrinių, o estetas, gindamas kūrinių, užstoja ir jo piktnaudžiavimą. Auklėjimo pareiga iš esmės menui svetima; dorovė nėra kūrinių vertinimo mastas. Moralistai, deja, dažnai užuot skelbė susivaldymą, sako: nevaizduokit... Platus, tolerantiškas kataliko filosofo žvilgsnis bus prisidėjęs prie savanariškų užmojų mūsų kritiko.

A. Nyka - Niliūnas (Leonas Miškinas, Andrius Sietynas, H. B. S., gimęs 1919). Rašė „Aiduose“, „Drauge“, „Literatūros Lankuose“, „Liet. Enciklopedijoje“. Poetą laiko angažavimus laikais i žmogišką situaciją (kaip Putino ir Kiršos poezijoj). Žodis turi turėti perkeitimo galią ir mirti už savo tiesą. Bet Niliūnas griežtai priešingas mąžinti kūrinių meninius reikalavimus, taikant patriotinį mastą ar atsižvelgiant autoriaus nuopelną. Labai atlaidi kritika, visus keldama gerai poetais, pagaliau nebeatskiria „gero“ poeto nuo to, kuris Radausko. „Tremtinių Mokykloje“ jis puola pasenusią poeziją. Niliūnui kritikos uždavinys — įvertinti kūrinių i kelti visuomenės estetinę kultūrą, o ne rašytoją mokyti. Jis susirūpinęs literatūros pažanga, todėl vertina tokį Nagį, kuris pirmas pajuto pavojų nuskesti Aisčio-Brazdžionio epigonuose. Jis piktinasi romais rutinos veikalais, kurie nieko neieško. Jis taip pat meta iššūkį veidmainiškai publikai, kuri visuomet pasirodusi rašytoją iškilingai laidoti, jo lūdeti, jojo nuopelnus padvigubinti, bet i meistriskai engti gyvuosius, kurie nepasiduoda jos unisonui. Ginčė dėl tarlamo naujųjų poetų nepatriotiškumo jis irgi stoja prieš patriotizmo piktnaudžiavimą: lankininkai stoja ne prieš patriotinę tematiką, bet prieš patriotinės poezijos infliaciją. Tikrasis patriotizmo liudijimas — kūrybinis gyvastingumas ir savosios kūrybos siejimas su sava tauta.

Niliūnas aukština Aistį dėl poezijos atnaujinimo, tematikos atgaivinimo, naujų formų, tikros ritmo ir rimo revoliucijos, autentiško patriotizmo. Radauskas jam būdingas estetizmo atstovas, išėjęs naujosios europinės poezijos mokyklą. Mačernis — visu savimi angažavęs savo laiko potetas, pasukęs iš 1939 m. „Šiltadaržio“ i konservatyvios revoliucijos kelią. A. Mackus turėjęs sugriauti daug stabų, kol išsivadavo i surado savo kelią. Mūsų proza kritikai atrodo atsilikusi, rašytojai — etnologai, o ne psichologai ir nepasirengę savo darbui. Jis reikalauja: 1. išauginti aukštos intelektualinės kultūros rašytoją, 2. mūsų būtį i žmogų vaizduoti visuotinės problematikos šviesoje, 3. praplėsti tematiką i veikalo apimtį, 4. pakelti formos kultūrą. Niliūnas aukštai statė Vaizgantą ir Šaviekį. Katiliškis pažįstas tikrove, bet formos ir medžiagos problemos neišsprend-

Alfonsas Nyka - Niliūnas
Nuotrauka V. Maželio

des („Prasilenkimo valandos“ vertinimas); Jankus mokas savo amata, bet tenešvaisto savo talento, o Gliaudos „Ora pro nobis“ žmonės negyvi. Po Skėmos „Sventosios Ingos“ ir Jankaus „Paklydusių paukščių“ moralistai kritikai užsimojo savo mastu matuoti ir kai kas teigė, jog geriau vidutinis talentas, by tik moralus, Niliūnas nurodė, jog literatūra, stengdamosi duoti užbaigtą tikrovės vaizdą, negali jos žaloti. Modernisto Skėmos žmogus esąs beveik praradęs samonę, tradiciją, seksocentrizmo apstatas i milžiniškų sukrėtimų sūnus. Toks žmogus — senjo pasaulio skeveldra. Skėmos kelias pavojingas, jis savos intencijos dar nesuradęs. Jo pozicija imoralistinė, išsijungusi iš formuluotos, moralės, bet praktiškai — krikščioniškoji moralė.

Niliūnas rašo labai gyvai, samojingai, dažnai net kandžiai. Tai aukštos estetišės kultūros, didelių reikalavimų kritikas. Jis giliai išgyvena kūrinių, analizuoja, įvertina ir duoda sprendimus,

galiojančius ir šiandien. Jis daugiausia prisidėjęs prie kritikos reikalavimų pakėlimo.

Kazys Bradūnas (K. Priešpylis, Bronius Inkrata, g. 1917 m.) dabar daugiausia rašo „Drauge“, subūrė žemininkus, dorėjo „Literatūros Lankus“, nuo 1961 m. redaguoja „Drauge“ meno, mokslo ir literatūros priedą, suredagavo apžvalginę „Lietuvių literatūra svetur“ knygą 1968 m. Tautos gyvybė jis sieja su kūryba; net valstybės netekus, kūryba palaiko tautos gyvastį. Jis optimistas nesiskundžia rašytojo vargais, tik pyktauja dėl mūsų abuojumo lietuviškai knygai. O pati literatūra, kad ir be savo žemės, gyva i auganti; ateina nauji rašytojai: Slaitas, J. Mekas, B. Pūkelevičiūtė, V. Bogutaitė. Tik literatūros mokslas ir kritika kelia jam baimę: literatūros moksle tebevyrauja istorinis metodas, o estetinis psichologinis — nejudinami. Knygas vertina tik priešai ir bičiuliai. Kūrinio išlikimą užtikrina: atitikimas laiko dvasiai, talentas ir pažangumas — prašokimas savo laiko. Mūsų poezija Bradūnui dar neatrodė pasiekusi aukštybių. Kūrybiškoji tautos dvasia, išėjusi iš primityvo, įsiurbusi moderninius laimėjimus, jaučianti laiko pulsą, pasireikš brandžiais, kitų nepakartojamais laimėjimais. Mūsų poezija reikalinga naujų vėjų. Turime rašyti sava kalba, siekti dvasios gelmių, ieškoti tautinės išraiškos formų.

(Nukelta i 4 pusl.)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
PRITAICO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 1-4 val. vak. šeštadienis 10-12 val. Trečiadienį ligoninėje priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telefonas: WALbrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligoninė pagal susitarimą, jei neatsilepia, skambinti 274-8012

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-dos ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. šeštadienis 10-12 val.
Trečiadienį i kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telefonas: 476-4042
Rez. tel. WALbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo Takų Chirurģija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Rento 25, Elgin, Illinois

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakare 7-8, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Pokalbis su Marijošium

(Atkelta iš 1 psl.)

mechanizaciją. Pagaliau ir naujaisi mechaniški išradimai, talentingai panaudoti, gali taip pat labai gerai pasitarnauti operos atečiai.

— Pabaigai, grįžtant vėl pas savuosius, norėtu me klustelėti, ką aplamai, Maestro, galvojate apie šiandieninę lietuviškojo muzikinio gyvenimo raidą čia — išeivijoje ir ten — tėvynėje? Ar yra kuo pasidžiaugti? Ar padarome vieni, ko kiti nepadarė?

Ar visur sėpėjame, o gal kitus ir pralenkiame? Ir i kur, Jūsų nuomone, rodo pati ryškiausi mūsų muzikinio gyvenimo krypties rodyklė?

— Labai svarbus klausimas, bet nelengvas atsakyti. Kadangi Chicagoje būsiu ilgesnį laiką, rengiuos daugiau tuo reikalu išsinekti su savo buvusiais mokslo draugiais ir kitais to paties pašaukimo kentėtojais. Jie turi daugiau žinių apie lietuviškos muzikos gyvenimo rūpesčius ar džiaugsmus.

Jei tas sumanymas pasiseks — painformuosiu prie progos.

Dr. Ant. Rudoko kabinete perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir antr. 10-12 val. Trečiadienį ir penktadienį 10-12 val.

Ofs. 735-4477 Rez. PR 8-6966
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurģija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsilepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų rezid. — PProspect 5-9051
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketv., penkt. ir šešt. 10-12 val. ir nuo 6 iki 8 val. vak. šeštadienį nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 West 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 7 iki 9 v. v., est. nuo 9 iki 12 val. arba susita-us.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7273
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p.p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIONAS
5540 S. Pulaski Rd.
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. veikia 24 val.

Tel. — RELiance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvių gydytojas)
3925 W. 59 Street
Val.: pirmad., antr., ketv., trečiadienį ir penktadienį nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak., šeštadienį 12-2 val. p. p., trečiadienį uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv., penkt. ir šešt. 10-12 val. ir nuo 6 iki 8 val. vak. Trečiadienį ir penktadienį 10-12 val. ryto iki 1 val. p. p. šeštadienį 10-12 val. ryto iki 8 val. p. p.

Ofiso telefonas: RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919
Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-2 val. ir 6-8 val. vak. Išklausys trečiadienį ir šeštadienį 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEMlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Pirma tik susitarus
Valandos: pirmad., ketv. 6-8 val. antr., 2-4 val. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta.

PLATINKITE „DRAUGĄ“.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Pirm. ir penkt. 2-8 p. p.
Antradienį ir ketv. 9-11 v. v.
ir 4-8 p. p. šeštadienį 9 v. v. iki 12 d.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „contact lenses“.

Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiadienį ir šeštadienį.
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7097
5159 South Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta.

Telef. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad., antr., ketv. ir penkt. 8 v. v. iki 2 v. v. Trečiadienį ir šeštadienį 8 v. v. iki 3 v. v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290: ofiso ir rezidencijos
Pirma ligoninė tik susitarus — (by appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurģija
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.: antr., nuo 2-5 popiet, ketv. ir šešt. nuo 6-8 vakaro.
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAICO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurģija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TELEFONAS 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penktadienį 10-11 v. v., 2-4 vak. šeštadienį 1-4 vak. vakaro. Šeštadienį ir trečiadienį uždaryta
Rez. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., trečiadienį ir penktadienį nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštadienį ir ketv. uždaryta
Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėje ligoninėje tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta.

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šešt. 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadienį ir šeštadienį pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Val.: pirmad., antr., penktadienį, 1-4 ir 4-8 v. v. ketv. ir šešt. 4-8 v. v. vakaro šeštadienį 11-3 val. popiet.

Chicago universiteto vadovybė ir lietuvių atstovai iškilnėse kovo 25 d., įvedant lietuvių kalbos dėstyimą Chicago universitete: Iš kairės: Kl. Girvilas, I. Žilėnė, Z. Guškevičienė, A. Rėklaitis, J. Janušaitis, P. Petrutis, kun. J. Prunskis, dr. F. Kaunas, prof. E. Stankiewicz, dr. P. Jonikas, dr. A. Razma, dekanas R. Streeter, dr. G. Balukas, univ. rektorius mokslo reikalams J. Wilson, gen. kons. dr. P. Daužvardis, prof. Sweekowski, prof. H. Golab, inž. B. Nainys, dr. J. Valaitis, E. Bradūnaitė, A. Juškevičius.

Nuotrauka V. Noreikos

LIETUVIŲ KALBOS PROGRAMA CHICAGOS UNIVERSITETE

1. Pradžioje bus du programos kursai. a) Elementarinis, pradedantiems ir kitataučiams, pereinantis į aukštesnįjį (advanced) ir lyginamąjį (comparative). b) Mokslinis lietuvių kalbos kursas: lietuvių kalba struktūrologijoje (structural Lithuanian).

2. Lietuvių kalbos skyriaus vedėjas yra prof. dr. Petras Jonikas. Lektoriai elementariniam kursui ieškomi. Numatoma imti gerieji studentai, kurie, dr. P. Joniko vadovaujami, šalia savo studijų, bent tris valandas į savaitę galėtų skirti elementariniam kursui dėstyti. Tokie lektoriai galėtų būti du.

3. Lietuvių Fondas yra apmokėjęs šių mokslo metų mokesčių Chicago universitetui, ryšium su lietuvių kalbos programos įvedimu. Įmokėtoji suma, 5,000.00 dol., eina prof. P. Jonikui atlyginti. Oficialios studijų atidarymo iškilnės įvyko š. m. kovo mėn. 25 d. Chicago universiteto profesorių klubo rūmuose.

4. Chicago Lietuvių gydytojų draugijos pagalbinių moterų sekcija, vadovaujama Irenos Žibienės, organizuoja Stipendijų fondą, kuris surinktus pinigus pasiskirstytų stipendijoms liuanistiką studijuojantiems studentams. Stipendininkų parinkimą vykdytų tam tikras atskiras komitetas.

5. Susidomėjimas lietuvių visuomenės — organizacijų, parapijų, vienuolynų (moterų ir vyrų), mokyklų, prekybos rūmų, finansinių įstaigų ir bankų, verslo kompanijų ir visų, o visų lietuvių pavienių asmenų, geros valios ir gerų kultūrinių dėmesys, jų organizacinis darbas ir finansinė parama, mažai ar net nėra, — viskas būtina, viskas reikalinga, viskas laukiama iškilnės, susivartant, įsigalint, nes i-vestoji į Chicago universitetą programa, kaip čia aukščiau pasakytą, reikalauja mokslininkų, stu-

dentų, pinigų ir darbo, darbo.

6. Šiuo metu pirmieji reikalavimai yra geras visų lietuvių susipažinimas su įvykusių faktų, t. y., atsiradimu lietuvių kalbos studijų Chicago universitete, teisingas supratimas to įvykio reikšmės ir nuosirdžios pastangos įsijungti į darbą tas studijas plėsti ir stiprinti. Suprantama, lemiamas veiksnys yra studentai. Čia jų reikia pirmiausių, geriausių, kad jie pasižymėtų studijose, pasidarytų kandidatais į profesūrą ir paskui būtų žymūs mokslininkai liuanistikai. Tų pirmųjų sėkmingumas nulemtų ir lietuvių kalbos studijų sėkmingumą ateities laikams.

7. Lietuvių kalbos įvedimą į Chicago universitetą, be kita ko, paskatino ir tokia aplinkybė, kad bendrųjų kalbotyros (lingvistikos) mokslų sritis nūnai Amerikoje labai pakilo. Tie mokslai yra įsigalėję Europoje ir ten jie iki šiol buvo aukščiausiais iš-

kilę. Bet pastaraisiais laikais, suvažiavus į Ameriką didesniam skaičiui žymių kalbininkų (R. Jakobsonas, G. Barinkoj, H. Golomb, E. Stankiewicz, A. Senn'as, P. Jonikas, A. Salys, P. Skardžius ir kt.), neišvengiamai tie mokslai pakilo ir čia. Chicago un-tete dabar labai sustiprėjo slavistikos katedra, ir jai būtinai prireikė lietuvių kalbos, be kurios anos studijos būtų toli gražu nepilnos. Ši aplinkybė ir duoda progą dr. P. Jonikui atskleisti savo mokslą šiame išgarsėjusiame universitete, ir čia yra proga lietuviams studentams išskirti savo studijose ir įsijungti į mokslo darbą.

8. Kalbotyros mokslams kylant ir plečiantis, gerai išnaudojant dabartinę progą, lietuviams studentams reikės eiti užimti vietas ir kituose universitetuose, o Chicago universitetui dabar bus pareiga paruošti kalbininkus. Imanant Lietuvių Enciklopedijos duomenis (XXXVI tomas). Pedagoginio liuanistikos instituto studentai galėtų stoti į pirmąsias eiles. Jie turėtų čia siekti kalbos dėstytojų, o toliau ir profesoriaus karjeros.

9. Iki šiol, kol nebuvo universitete galimumo lietuviams gilinti savo kalbotyros žinių, mūsų studentai nuo to ir nutolo; buvo tik vienas kitas germanistas ir romanistas. Didžioji dauguma metėsi į įvairius praktiškus mokslus. Kalbotyrai dabar tenka lyg kokius ledus laužti, krūmus skinti, tiesti naujus kelius. Todėl reikia psichologinio ir filosofinio persiorientavimo. Tiesioginė tam persiorientavimui pradžia duoda ir tas faktas, kad jau dabar tame pat Chicago universitete trūksta ir reikia ieškoti žmonių lektūros pareigoms. Ir dr. P. Jonikui, be abejo, būtų lengviau, jei galėtų turėti savo kurso darbe asistentą. Vadinasi, iš pat pradžių jau atsiveria darbo sritys, o toliau jų bus ir daugiau.

Dar reiktų itin pažymėti, kad Chicago universitetas mokslininkams moka labai didelius atlyginimus ir teikia labai plačias teises; pasiekęs prof. laipsnio asmuo tampa fakulteto nariu, neatleidžiamu iš darbo. Auditorijoje profesorius turi tik kelias savaitines valandas, gi šiaip visą laiką jis praverčia laisvam, ramiam mokslo darbui.

K. A. Girvilas

IŠ NAUJOSIOS VOKIEČIŲ POEZIJOS

INGEBORG BACHMANN

PER VISAS DIENAS

Karas daugiau nebeskelbiamas, bet tęsiasi. Tai, kas negirdėta, tampa kasdienybe. Didvyris žalinis nuo kovų. Tas, kurs silpnas, siunčiamas į pirmąją ugnį. Dienos uniforma — kantrybė, o žynuo — skurdi vilties žvaigždė virš širdies.

Ją duoda, kai nieko nėra atsitikę, kai būgnų ugnis jau nutilus, kai priešas jau nebematomas, o šešėlis įkalkavimos amžino dangų uždengia.

Ją duoda už pabėgimą nuo vėlavų, už narsumą prieš draugą, už negarbių paslapčių išdavimą ir už neklusnumą įsakymui bet kokiam.

PAUL CELAN

DUOBKASIAI (Iš "Mirties fugos")

Juodą apyaušrio pieną geriam mes vakare geriam jį per pietus ir ryte ir nakčia mes geriam ir geriam. mes kasame kapą ore ten gulėt nebus ankšta Vienas vyras gyvena namuos žaidžia jis su gyvatėmis

jis rašo kai temsta į Vokietiją tavo aukso plaukai jis rašo po to jis išeina iš namo ir žvaigždėms sušvilpia jis savo žydus ir kast liepia žemėje kapą ir liepia jis rūmus duokit muziką šokiui Juodas apyaušrio piene mes geriam tave naktimis mes geriam tave rytmečiais per pietus mes geriam tave vakarais

mes geriam ir geriam Vienas vyras gyvena namuos žaidžia jis su gyvatėmis jis rašo kai temsta į Vokietiją tavo aukso plaukai Tavo pelenų plaukai Sulamta mes kasame kapą ore ten gulėt nebus ankšta Jis šaukia giliau kaskit žemę jūs vieni jūs kiti už diržo griebias jis parabolio juo švaistas jo giliau ei giliau kaskit jūs vieni jūs kiti

GRIZIMAS

Sninga, tirščiau ir tirščiau, balandžio spalva, kaip vakar, sninga, lyg dar nebemiegotum.

Toliuos sukrautas baltumas, toliuos, be galo, praradimo rogių provėža.

O po tuo, pasilėpę, veržias aukštyn, ir taip skaudina akį, kalva po kalvos, nematomos.

Ant kiekvienos, grįžusios į šiandieną, nebylume nuskenės aš: medinis, kuolelis. Ten: jausmas, atpūstas vėjo ledinio, balandžio spalvos, sniego spalvos vėliavą pritvirtina.

HEINZ PIONTEK

DEBESYS

Tai paukščiai, albatrosai, kur ilgą sparnu irias virš miško uolų. Tai žuvis, storos ir baltapilvės, jas nuplauna mėlynas dangaus vanduo. Tai kabantys tiltai, ištempti tarp dviejų horizontų, neštuvai ir keltai, palapinės su šilko kailiais.

Kai Laotse knyga padavė muštinkui, jie sužibo raudonoj vakaro šviesoje virš kalno jie traukė pro mėnulį, kai Judas vedė kareivius

lyg vėliavos jie plėvėsavo virš kryželių kariuomenės,

piešė juos Rubensas ir Ticianas, Goethe stebėjo jų tylų kitimą, jie pažėrė lietu ant Waterloo ir sniegą ant Dono stepių, gintaro ugnys pakilo į juos iš degančio Koelno.

Kas jų nemylėjo? Tai balti dramblių, perlų kaspainais apsagstyti, mulai uolų talūsos į kalno viršūnę, burinės valtyės prieš palmių salas. — Jie nešmenė tai laikas. Dabar jie sustoja virš mangės.

KARL KROLOW

MIEGAS

Kai aš miegu, Sensta žaislai, Vaiko laikomi rankoj, Meilė spalvą pakeičia Tarp dviejų įkvėpimų. Durų staktos peilis Veltui laukia, kad ji

Ernst Barlach (vokietis, 1870-1938)

Angelas viršum plokštės, skirtos žuvusių dviejuos pasaulinių karus atminimui.

Koks pračiasis nakčia Smėgtų man į krūtinę. Miega ir žmogžudžiai Po savo kepurėm. Mėgo metas! Tylus, tylus, Girdis pulsas net tų. Kur nori nematomi būti. Žodžių neištartų išmintis Padidėja. Zydi nūn atsarigau Angalai. Nė akių nė vienu, Kur stebėtui jais.

DAR SIANDIE

Šiandie galia tau leisti Eiti ramiai miegoti. Kai aš su keliais vyrais Dar valandėlę gatvė Mėguli stebėsiu. Iš lėto įsiai Priė mūsų akis pasikeis, Kai artėja ciklonas. Kad gi man pasisektų Negirdėti šunų, Kurie toluoją Piaunas dėl pirmų negyvuų! Jų lojime yra kimas metalo, Kurio bus ir mūsų balsuose, Rytoj. Kai sudegę veidai Kabos languose, Ir mėlynai vandens skiemėnys Subyrės į raudonas raides.

JOHANNES BOBROWSKI

SAUKSMAS

Vilniaus ažuole, tu — mano beržė Naugardukų — mano pavasarių riksmas ten kilo virš girių, mano dienu žingsniai aidėjo virš upės.

Ak, tas skaidrusis spindėjimas, vasaros žvaigždės, išplintos, prie židinio pasaką seka senelis, tie, kurie klausė naktim jo, išėjo.

Ir vienas dainuos jis, kaip lygumų vilkas bėga, medėjas akmenį rado geltoną, kurs dega mėnulio šviesoje. —

Kažkas švento plaukia, žuvis, senaisiais alėniais, miškingais alėniais, ir tėvų žodis kyla aukštyn: Sveikink švėtimą žmogų širdingai. Ir tu būsi švėtimas. Greit.

Vertė A. Tyruolis

Ingeborg Bachmann, austrų poetė, gimė 1926 m. Po karo studijavo germanistiką ir filosofiją Innsbrucke ir Vienoje. 1949 m. Vienoje gavo fil. dr. laipsnį (dis. apie Heideggerio filosofiją). Viena iš jautriausių savo meto rašytojų. Rašo daugiausia laisvais ritmais, kaip ir dauguma šių dienų vokiečių poetų.

Paul Celan, gimė 1920 m. Rumunijoje. Studijavo germanistiką ir romanistiką. Gyvena Paryžiuje. Vienas iš ryškiausių naujosios vokiečių poezijos atstovų. Kalbos meistras. Poetas ir vertėjas (rusų, prancūzų autorių).

Heinz Piontek, gimė 1925 m. Aukšt. Silezijoje. Po karo Muenchene studijavo germanistiką, filosofiją ir meno istoriją. Lyrikas, prozaikas ir kritikas.

Karl Krolow, gimė 1915 Hannoverioje. Studijavo germanistiką, romanistiką, filosofiją ir meno istoriją. Vienas iš ryškiausių moderniosios vokiečių poezijos atstovų. Lyrikas, prozaikas ir vertėjas.

Johannes Bobrowski, gimė 1915 Tilžėje, mirė 1965 Berlyne. Karaliaučiuje studijavo meno istoriją. Dalyvavo Rytų fronte. Po karo Berlyne ėjo leidyklos lektoriaus pareigas. Jo poezijoje ir prozoje apstu lietuviškos tematikos.

A. T.

RYŽTAS, KALAMBŪRAI, KLOUNADA

Geriau kopti į kalną, nekaip kristi.

Lietuvių priežodis

Gal pravartu apie Antrąjį kaimą atsipasaikoti. Buvo tai 1963-ųjų vėlyvas ruduo, kai Chicagoje, jaunų ir dorų padūkimų pagimdytas, ūmai šoktelėjo ir, juokindamas bei gnybdamas, ėmė linksminoti tariamai satyrinis teatrėlis Antras kaimas. Manding, ne vien šiuos žodelius dangstas, bet daugelis pradžiuo, lipšniai pakutėtos: nagų, pradininkai — naujausios inteligentijos žmonės naujom dorybėm kops į šį specifinį lietuviškos sceninės kūrybos kalniuką!

Laikas rideno, gyvenimas rodė savuosius diktatus. Teatrėlis džiuginas premjeromis, išvykomis į atokesnes vietas, staiga paskendo stagnacijoje: Antrojo kaimo veikimas sustingęs. (Gallvon šauna lengvamanė mintis: ar prie proceso netiesiogiai nėra prisidėjęs Kazio Almeno doktoratui siekti iš Chicago išvykimas? Buvo gi neeilinis spiritus movens — šikelių autorius, vaidintojas et cetera.) O gal iš dalies paveikė gyvenimiškų statų pasikeitimai? Ambicijos, nuopelnais nepasidalinimas ar kuri panaši velniava? Kokia nebūt priežastis, Antrasis kaimas, kaip teatrinė organizacija, pasirodė primiges, iš viešumos išnykimo

Ne per ilgą žodinė uvertiūra apie Antrojo kaimo andykštį ir nūdienos profilį

ST. MERINGIS

pavėsi pasislėpęs. Kai teatrėlis snustelėjo, mažne galutinai išsibarstė ir buvę uolūs dalyviai. Atgimimas dalingai iškilo, kai 1969-aisiais į sambūrio vaiduoklę delnus ištiesė nenurimstantis Algirdas T. Antanaitis, sugriebe "prievažizdos" vadeles, botagus, savimi pasitikėjimą bei reikiamą diplomatiją.

Atsiradusiam vadui prie pieties stėjo Antrojo kaimo pradininkas, visų buvusių pasirodymų dalyvis, repertuaro gamybos talkininkas Romas Stakauskas. Į darbą sugrįžo ir pirmųjų žygių talkininkas Rimas Cinka. Prisidėjo keli naujakirkščiai. Ir veikimas pasuko naujakeliais.

Jei aukščiau, pradinėse rašto eilutėse, pristatydamas Antrąjį kaimą kaip "tariamai" satyrinį teatrėlį, aišku, buvau teisybei nusidėjęs, tik dievaž, sukydimą paragina dabartinė, niekeliais žaidžianti antrakaimiečių akcija. Kiek gi nūdienėje programoje užtinkame tos vadinamos satyros ar bent paties spektaklio idėjos ar ko panašaus? Vien niekučiai, intermedija ant intermedijos,

menkaverčiai interliudai, nei vie no ilgiau užtrunkančio veiksmo, nei vienos žiūrovus pagaušančios pajukos. Ūgi ankstyvesnėje Antrojo kaimo plėtroje juk nestigo nė kandžios pašaipos, nė iš-eiviškų kreivų veidrodžių. Buvo ir dantingų gnaibymų, skaudesnių vanojimų. Tačiau aneių satyriniai pėrimai ar nepateisindavo Antrojo kaimo užangažavimų? Nuo tų eitynių ar nuo anų ketinimų argi reikia atsisaikyti?

Šeštoji antrakaimiečių premjera dviem vertinimais: turinio ir interpretacijos

Ir tarė išmintingasai rabinas Ben Aklabas: "Is niekadėj bus tik niekikas."

Senovinis manuskriptas

Kiekvienas sceninis vienetas savo motorams būtinai degalo, t. y. repertuaro, vaidinimui idėjų ir šnekamo bei veiksminio turinio. Antrasis kaimas repertuarą ar savo jėgom gaminasi, ar tikisi rašytojų talkininkavimo. Deja, prašyti literatai šauksmui neatsiliepė. Tarkla suteikė tik K. Almenas

ir A. Landsbergis (ir tikrai gerą pasipirtil). Kad ir neprašyta, spek takliui patalkino talentinga Lietuvos satyrinė Vytautė Žilinskaitė. Repertuarą dar praplėtė A. T. Antanaitis, R. Cinka ir R. Stakauskas, pasidarydami teksto bei intrigos tvėrėjais, dažnai pasipirties sėmdami televizijos programų įstaigose.

Susidaro įspūdis, jog Antrasis kaimas dūsta nuo pavyzdinės vaidybinės medžiagos neprieklaus, nuo glesnės tematikos bei stipresnių scenarijų stiliaus. Kelių sekundžių banalūs, koptūs šikicukai, palydimi pusės minutės pertraukos, kad ir vėl žiūrovus slėgtų ir niekdžiugautų panašaus lygio niekaniekiais — pirmoje programos dalyje ar ne dvidešimt panašybių — niekaniekų? Gi pirmoji dalis užtrunka net pusantros valandos! Čia patraukliau atsidūsta tik V. Žilinskaitės (vaidybiniai nesudorotais) fejletonas "Merginų teisės", nors veiksmas, nežinia kodėl, tai vyksta neva Lietuvos fone, tai staiga perkeltas į Ameriką. Ir, nenuslėpiant, įdomus, nesamone teatro stiliuje įgyvendintas "atidarymas" — vaidinimo prologas. Ploksčia "opera" Magdė: be prasmės, be samojaus, be svorio.

Antroji programos dalis laisvė (Nukelta į 4 pusl.)

Ateitininkai literatūros kritikai

(Atkelta iš 2 pusl.)

mų kultūrinėse varžybose su kaimynais. Formą praturtins poaitiniai ir dar jaunesni poetai. Laisvuju eilaviu pasiekia didelio įvairumo ir jėgos.

Bradūnas pasigenda religinės poezijos. Išimtis tik L. Andriejus. Kita bėda — neišleidžiami mirusiųjų poetų paliktieji raštai, neturime literatūros muziejaus, trūksta rimtų studijų apie mūsų literatūrą. Knogos, pirkimas jam neatrodo lemiama, veiksnys — o kas Donelaičių pirkė?

Bradūnas rašo beveik tik poezijos kritikas. Aptaria B. Sruoga, medituojantį, Santvą, monumentalųjį Nagį, gaudųjį V. Šlaitą, modernistą A. Mackų — nemažesni patriotai už kitus. Bradūnas mėgsta padrausinti jaunuosius. Išmaningas, praktiškas, reiklus, bet nuoširdus ir tolyn žvelgias poezijos atžalyno puoselėtojas.

Iš Amerikoj mokslus baigusiu ateitininkų kritikų paminėtini: K. Keblys, V. Skrupskelytė, Lile Tumasaitė-Gražulienė, M. Pakalniškys-Girniuvienė. Jie ramiai nagrinėja naująją literatūrą, įgintus su vyresniaisiais nesileisdami, remdamiesi plačiomis pažinėmis su moderniosios literatūros mokslu.

Kęstutis Keblys (g. 1933 m.) literatūrinėmis temomis rašo "Drauge", "Aiduose". Rinktinėje knygoje "Lietuvių literatūra svetur" jis apžvelgė romaną. Aktualiu patriotizmo ir kultūros klausimu, mano, kad literatūrą verčiant "lietuviškos išlaikymo tarnaitės", ir literatūra nusmuks ir lietuviybė išblės. O "gali aukšto lygio tautinė kultūra pati savaime yra lietuviškos išlaikymas". Keblys atviras ir kitų grupių lietuviškajai kūrybai. Jis džiaugiasi "Metmenimis", kad jie reikalauja kompetencijos kūrybą vertinant. Įdomiai Keblys aptaria Bažnyčios ir literatūros laisvės klausimą. Mūsų laikų Bažnyčia dar nesuformulavo savo meno — kūrybos teologijos nei santykių su kūrėjais. Kol literatūra nelaiškoma savaimine vertybe, tol dvasinio sutarimo tarp laisvo kūrėjo ir laisvės skelbiančios Bažnyčios nebus. Mūsų visuomenė čia visiškai laisvė: neturime savo vyskupijos, o Amerikos vyskupai net nežino apie mūsų kultūrinį gyvenimą. Organizuoja mūsų katalikų visuomenė negali rašytojui tai kelti kokių sankcijų. Tik su katalikų spauda, Lietuvių knygų klubu ir "Draugo" romanų konkursais turi skaitytis. Trintis su katalikų visuomene buvo dėl Skėmos. Bet katalikai nekalti dėl vieno kito išsišokimo, o "nekatalikai" neteisūs, ignoruodami pozityvius katalikų pasireiškimus ("Aidai", "Draugo" priedas, Chicago's Jėzuitai).

Keblys atvirai prieina prie Skėmos, kuris esąs gyvas šio amžiaus žmogus, atskleidžias aukštesnį žmogaus dvasios dimensiją — nuolatinį susidūrimą su Dievu. Skėma, kovodamas prieš kilniųjų melą, drebias nuogo vulgarumo, duodas erotizmo antausį padoriai visuomenei. Deja, vaizdinis elementas dažnai nėra būtinas veikėjų vidui atskleisti. Keblys nesutinka su J. Griniu, suplančiančiu literatūrinis ir dorovinius reikalavimus: literatūrinę "Baltos drobulės" vertę mažina ne doroviniai trūkumai, o literatūriniai. Gana tiksliai apžvelgė J. Gliaudos kūrybą. Gliauda staugiai atėjęs į literatūrą, laimėjęs pora konkursų, šaltai sutiktas kritikos, užkietėjęs savtgarboje, nenulistamai iřlasi pirmyn, pasiek-

damas reikšmingų rezultatų, ypač "Šikšnosparnių soste" ir "Ikaro sonatoje".

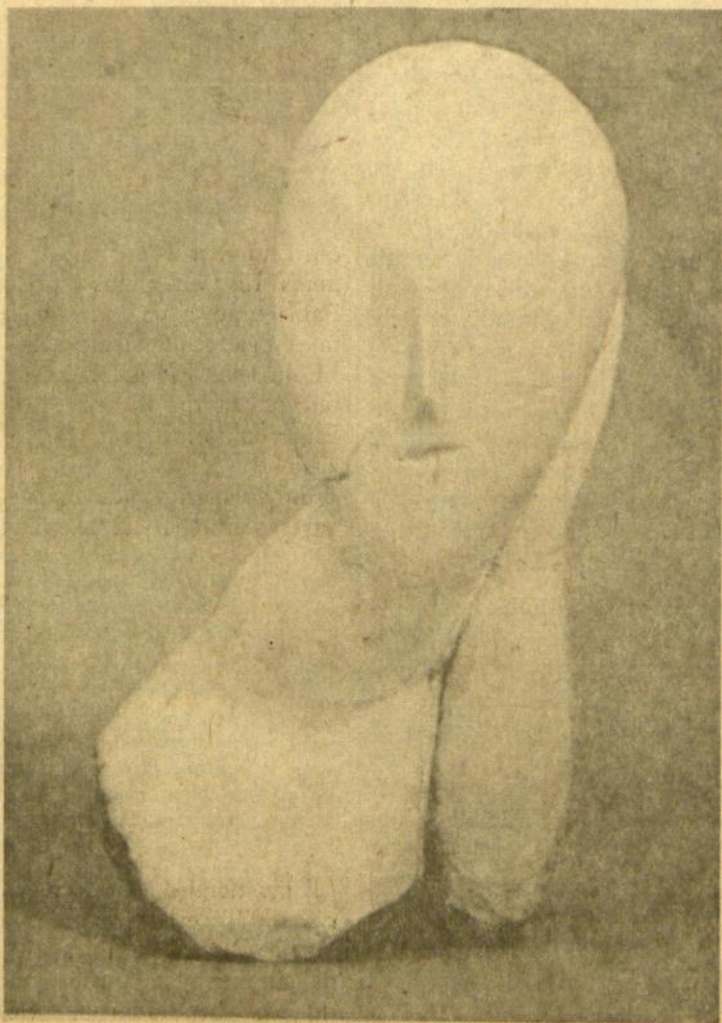
Stambiausias Keblio kritikos darbas — "Romanas iševijoje" ("Lietuvių literatūra svetur" 84-212 p.). Čia jis, chronologiškai eidamas, apžvelgia romaną ir apysaką. Romano uždavinys: "...be tarpiškai atskleisti žmogiškosios tikrovės prasmingumą". Tam romane reikalingas autentiškas, gyvas žmogus. Pašaliniai elementai, kaip estetiniai, moraliniai, patriotiniai motyvai neturi tiesioginės įtakos romano vertei. Tremties romanas siejasi su nepriklausomos Lietuvos romanu, kuris nebuvo aukštos vertės. Dabar mūsų romanas padarė apipavidalinimo pažangą. Viršūnės prašoko nepriklausomos Lietuvos romanas, o vidurkis tas pats. Vertingi Skėmos ir Landsbergio eksperimentai. Šiaip Kebliui romanas buvęs neįdomus, dėl neskaitymo ir pats daug kaltas. Lėtas iševijų gyvenimo pulsas, visuomenės nuotaiškos, konservatyvumas, literatūros forumo ribotumas, stoka ryšių su Lietuva — visa slėgė čionykštį romaną. Romano konkursų reikšmė daugiau kiekybinė, nors jie išvedė naujų romanistų. Keblys rašo vaizdingai, gyvai, yra reiklus ir drąsiai pajudina įvairius literatūros gyvenimo reikalus.

Viktorija Skrupskelytė (g. 1935 m.) rašo "Aiduose", "Drauge", "Ateityje". Ji subtiliai priei-

Kęstutis Keblys

na prie H. Radausko "Eilėraščių". Ji iškelia poetą, turintį daiktus keičiančios galios: kasdieninio gyvenimo detalės jam kalbančios kitaip, net visas eilėrašties tampa kažkuo kitu — žodžių pyne virsta užjaučiančia nežemiška daina. Iš regimųjų daiktų jis išburiąs pasaką. Medžiaginis pasaulis jam atskleidžia medžiagą prašakančią dėsnius. Giesmė apie žemę virsta daina apie žmogų rūpimas nesikeičiančias tiesas. Skėmos kūryboje ji įžvelgia autoriaus begalinį norą gražinti žmogui prasmę ir harmoniją. Savo kritikos brandumą ypač parodė straipsnyje: "Al. Barono kūryba" ("Aidai", 1968, 7). Ji tvirtina, kad Baronas stipresnis, kai medžiagą tvarko chronologiškai, iškelia aplinkybes, įvykius, leidžia personažams veikti. Ji randa stipresnius dalykus "Sodą už horizonto": gera kompozicija, subtilesnės veikėjų charakteristikos. Konkreti vaizdinga bei puošni kalba tai jo stiprybė. Bloga, jei jos nedisciplinuoja. O dižioji nuodėmė — skubotumas. Teisingai išveda: Baronas rimtas rašytojas, neseka minios skonių. Bet greičiausiai neaučia savo talento polinkių, o rašo vedamas proto, ne kūrybinės intuicijos.

Constantin Brancusi (rumunas, 1876-1957)

Mūza

Ryžtas, kalambūrai, klounada

(Atkelta iš 3 pusl.)

mingesnė. Nors, kaip ir pirmojo daly, norisi suabejoti dėl jos konstrukcijos (kompozicijos). Vienos temos, kaip, pvz., Miss Lithuania 1950, 1975 ir 1990, suksaldydamas į tris dalis ir perkeldimas į kitokią "atmosferą", niežti manyti, nėra tikslus. (Ar ne tas pats "Paryžiaus romane", "Berlyno etiudė", "Maskvos baladė", kur ta pati numestos nosinaitės tema? Ir kuriems galams ją ardyti, į tris dalis skelti?)

Ankstyvesnįjį Antrąjį kaimą prisimenant, šios programos viršūnė: "Keliu ir prieiti"; Vilniaus įkūrimas, Jogaila Krokuvėje ir Vytautas prie Žalgirio (K. Almeno išdykavimai) bei "Žilos senovės bytnikas" (A. Landsbergio išdaiga.) Originalu, šmaikštu, nauja ir juokinga!

"Gyvenimas be Marytės" sprendžiamas — veik iki finalo — mimodramos būdu. Bet pantomima, kaip žinoma, reikalauja prasmingo tikslumo, konkrečių gestų, subtilios mimikos. Vietoje trepsėjimas, į kalbamų per garsintuvą sakinius mažatikslius reaguojimas problemos nesprenzdžia. Deja, V. Marčiukaitis uždaviniai negavo pagalbos.

Išskėlus repertuaro trūkumus bei jo šviesulius, tenka prisiminti vaidinimus. Jų buvo septyni: trys moterys ir keturi vyrai. Dalyviuose jaučiama drausmė, susivaidinimas, bendro tikslo siekimas. Kai kur tik gal stanga su partneriais glaudesnio kontakto. Vaidybiniai naudos, be abejo, atnešė režisūros talkininkės Dalios Juknevičiūtės pasižventimas. Netgi spektaklių metu.

Vaidintojos Elvyra Kavaliūnaitė — Shannon ir Lydija Koklytė rodo si jau antrą sezoną. Pirmoji — kultūringa, taikli, išlaikyta, pavaizdi. Pirmoji — L. Koklytė

Šiltas jos žodis ir apie paprastumo poetą Šlaitą.

Ateitininkai kritikai suvaidino didelį vaidmenį mūsų literatūros gyvenime. Tokie vardai, kaip A. Jakšto, V. Putino-Mykoliaičio, J. Brazaičio, A. Vaičiulaičio, J. Griniaus, A. Nykos-Niliūno, K. Bradūno atskleidžia ilgą, įvairiopą mūsų kritikos gyvenimą. Tie žmonės informavo, atskleidė mūsų kūrybą, ją vertino, formavo mūsų visuomenės skonį, ieškojo naujų kelių, sąlyčių su Vakarų kultūros pasauliu, daugeliu atvejų skyrė naujiems talentams kelius, kovojo dėl mūsų dvasios gyvybės didžiausių tautos nelaimių valandomis.

Bostonas, 1970.III.16.

kompozicijos stokojimai. Už gerą pagyrimas

Akylas visuomet randa.

Mūsų patarė

Dabartinė Antrojo kaimo programa turi kone keturiasdešimt (o gal ir daugiau) numerių. Teko paklausti kelis piliečius: kas patiko? Atsakymas tapatus: Kad nedaug ką prisimenu, visko buvo per daug. Ar tai nėra raktas į paklydimų skrynelę? Programoje gausu komedijantiškų pasistenimų, juokinančių sentencijų, tačiau ne per daug žaibantių ar kitaip efektyvių satyrų. Ir jei klounada bandė nusistovėti kaip Antrojo kaimo pagrindinė išraiškos forma, norisi patarti paieškoti ir kitiškesnių vaidybinų bandymų. Gaila laiko: tenkintis vien pramoginiu niekabylystės balastu.

Antrakaimiečiai, žinia, dirba ne iš dyko buvimu, pasiruošimui skiria daug laisvalaikio valandų, taigi, ar neverta dairytis į aukštikalnius, ieškoti sraunesnių srovių? Ar ne perbrangi mums nūn lietuvių kalba, kad ją niekais švaistytumėm, niekaniškiais besidžiaugdami?

Ne karčiežiuvimas čia prašneka, nėra nei noro, piktai besiskeryčiojant, darbą paniekininti. Ir tai nėra didaktika. Tai skatinimas.

Ypač dabar, kai vadinamam mūsų sostakaimyje liko vien sapnuose prisimenama lietuviška institucija, teatrą vadinama. Ar nėra baigiamas šis kultūros židinys marinti, graudulines žvakutes bebaigiant gesinti. Ir štai Ant-rasis kaimas, primėnas kažką, kas lyg ir panašus į sceninę priebėgą, ropoja, matykite, vilioja naujų krikštožvakė! Ir kas tuo nesidžiaugs.

Ant-rasis kaimas yra mylėtojų (kaip Lietuvoje teigiama — savi-veiklos) teatrėlis. Manysčiau, kad jis gali, norėčiau, kad išliktų gyvastingas.

Tiesa, jis turi spręstinių dalykų: be repertuaro, atsirasi ir pastatyminio išradungumo problemų. Juk retai keičiasi mizense-navimo nusistovėjusios pozicijos: tos pačios kėdės, tie patys staleliai, foną atstojančios trys užlaidinės sienelės ir pan. Mūsųose madingas apšvietimas pasitenkina scenos iliuminacija ar jos ap-temdymu. (Transformacijai tepa deda vaidintojų maskaradas ir moterų besikeičią tualetai).

Ima pagunda įsprausti į rašiniį jautrų propagandinį maldavimą: Broliai ir sesės, rašymo meistrai, humoristai ir kitokie, atskubėkit Antrajam kaimeliui talkon, palengvinkit repertuaro nepriekius! Prašymas neprižada nei

Vakaras su Vaičiulaičiu

Lietuviškų kolonijų gyvenime apstu kultūrinių vakarų, kurie susideda iš poetų procesijos, dainininkų duetų, bei kanklių kankliavimo. Tokio pobūdžio vakarai nelavina nei žmonių skonio, nei didesnės koncentracijos. Klausytojams neįmanoma giliau pažinti išpildytojo ar išgylinti į programą. Gi pačiam menininkui nesusiteikiama progos pasitempti, ug-telėti ir save atskleisti.

Lyg ir vengdami tokio pobūdžio vakarų, Rochesterio lietu-viai stengiasi puoselėti vieno me-nininko pasirodymus. Su džiaugs-mu kovo 14 dieną gausūs būrys čia sutiko rašytoją Antaną Vai-čiulaitį. Tai jau šeštas (Aisčio, Nagio, Bogutaitės, Skrupskelytės ir kt.) toks vakaras, poros metų laikotarpyje skiriamas vieno as-mens kūrybos arba minties at-skleidimui.

Trumpoj įžangoj rašytojas Jur-gis Jankus pristatė mums Antaną Vaičiulaitį — poetą, beletristą bei literatūros kritiką. Antanas Vaičiulaitis papasakojo apie pir-mus savo rašymo bandymus. Tai buvę vieną pavasarį. Po žydinčia vyšnia atsisėdęs ir ėmęs rašyti ei-lės. Ir tai jam sekėsi. Paskaitė ir mums kelis savo eilėraščius. Jie skambėjo dailiai ir muzikaliai, bet kažkaip atminty ilgiau neuž-siliko. Autorius paaiškino ir ap-linkybes, kurios paskatino ar i-kvėpė kai kuriuos jo kūrinius. Kaip pavyzdį paskaitė ilgesnį no-

atskiros garbės, nesūlo honoro-ro — vien galėsit užrišti nau-jų slaptų nuopelnų mazgeluką. (Už pasėkmes iš anksto negaran-tuojama.)

Antanas Vaičiulaitis
Nuotr. V. Mažello

vele "Vyskupo tėvas". Su didžiau-siu dėmesiu puikios istorijos salė-je klausėsi net ir jauniausieji klausytojai.

Vakaro bėgyje rašytojas dar pa-pasakojo apie savo asmeniškus susitikimus su Marioniu, Mila-šium ir Krėve. Taip pat iš juos-telės perdavė Vinco Krėvės pasi-aiškinimą, kaip jis norėjęs savo kūryboj atgaivinti Lietuvos mil-žinų legendą.

Toks vakaras buvo neįkainuo-jama proga arčiau pažinti savąjį rašytoją ir išgirsti jo gyvą žodį.

Nijolė B. Dėdinienė

1970 Chrysler Newport

Kaina nuo \$2,995.00
NEWPORT — 300 — NEW YORKER

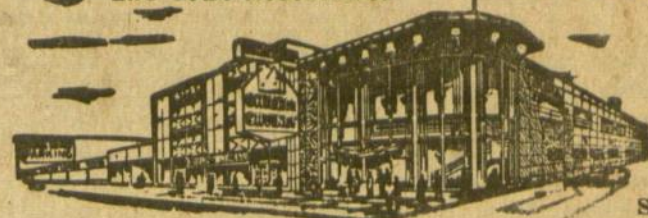

Newport 2-dr. Hardtop

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
4030 Archer Ave. — Phone VI 7-1515

Chicago Savings
and Loan Association

NEW
RATES

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.

6% PER ANNUM
OF \$5000.00 OR MORE
ON CERTIFICATES
2 Year Maturity

5 3/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000.00
One Year Maturity

5 1/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000.00 OR MORE
6 Month Maturity

5 1/4% PER ANNUM
ON 90 DAY NOTICE
PASSBOOK ACCOUNTS
\$100.00 Minimum

5% PER ANNUM
ON ALL PASSBOOK
ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M., Tues 9 to 4, Thuurs. and Friday 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

Brancusi skulptūrų paroda

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Nuo kovo 14 d. iki balandžio 26 d., Chicagos Dailės muziejuje vyksta apžvalginė skulptūros paroda vieno iš labiausiai pasižymėjusių 20-tojo amžiaus skulptorių — Constantin Brancusi (1876-1957). Šis skulptorius, gimęs Rumunijoje, pradžioje išmokęs staliaus ir mūrininko amato, skulptūros meno mokėsi Bukarešte, o 1904 m. išvyko į Paryžių, kuriame praleido visą savo gyvenimą. Čia jis gilino savo studijas Dailės akademijoje ir privačiai pas to meto pasižymėjusį prancūzų skulptorių Auguste Rodin (1840-1917). Kurį laiką pabuvęs pas Rodin, Brancusi nutaręs, kad niekas neauga milžinų medžių pavėsyje, paliko jo studiją ir ėmė kurti skulptūras savo rizika.

Pradinėse Brancusi skulptūrose, kurias jis kūrė realistines, jaučiama jo mokytojo Rodin įtaka. Kaip tik šias skulptūras randame pačioje čia minimos parodos pradžioje. Matome jo "Maldą", išreikštą suklupusia, nusižeminusia figūra, kelias vaikų galvytes, "Žemės išmintį" — sėdincią, savimi pasitikinčią figūrą. Toliau seka jau tikrai skulptoriui Brancusi charakteringi skulptūros darbai, kurie nebėra realistiški, o pusiau abstraktūs. Jis nekreipia visai dėmesio į daikto detales, bet patenkinama tikrai pagautu daikto pagrindiniu bruožu. "Paukštis erdvėje" neturi nei sparnų nei plunksnų, bet taip gražiai pagautas jo judesys, rodos jis tuoj pakils ir nuskris į erdves. Arba kitas pavyzdys — "Gaidys". Jis taip pat beplunksnis ir besparnis, bet jis toks ekspresyvus, kai jis gieda, atrodo ir oras juda apie jį. Arba žuvis, paprastai savo forma, bet gyva ir laisva savo plaukimb judėsiu. Skulptorius tuos judesius išryškina, pats padarydamas ir pritaikdamas savo skulptūros darbams padėklus. Padėdamas skulptūros darbą ant labai ramaus pjedestalo, išgaunamas stipresnis norimo daikto judesys.

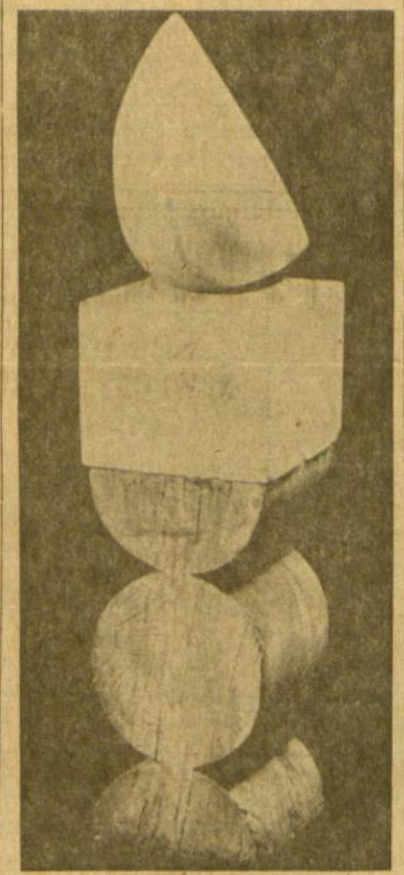
Skulptorius Brancusi taip pat nekreipia daug dėmesio ir į žmogaus vaizdavimą skulptūroje smulkmenas. "Baltosios negrės" savotiški veido bruožai išgaunami tik išpūstomis, storomis lūpomis ir plauku kuokšte ant viršugalvio. Arba miegančio berniuko galvutė yra paguldyta ant pagalvės, kas labai neįprasta matyti taip išstatytą skulptūros darbą. Žinoma, toks galvutės paguldymas ant pagalvės dar labiau duoda

didesnį miegančio vaikučio įspūdį, rodos, jis tikrai yra sapnų pasaulyje. Skulptorius taip gražiai ir vaizdžiai nušlifuoja marmurą, kad, rodos, vaikučio kūnelis yra minkštas ir glėžnus.

Kai skulptorius Brancusi mokėsi meno Paryžiuje, tuo metu labai buvo madoje afrikietiško ir pirmitivaus meno bruožai. Šių dviejų menų įtaka jaučiama ypač Brancusi medžio darbuose, kaip "Karalių karalius", "Karijaidė" ir kiti.

Nors Brancusi tematika yra labai siaura, tačiau skulptūros darbai labai daug, nes jis mėgdavo tą pačią temą sukurti keliose skirtingose medžiagose: akmenyje, bronzoje, medyje. Kiekvienoje skirtingoje medžiagoje ta pati tema įgauna skirtingą nuotaiką. Negana to, skulptorius dar tą pačią temą sukuria skirtingų atspalvių marmure. Brancusi, atrodo, nebijojo įdėti daug darbo, nes jis sakė: "Menininkas turi kurti kaip Dievas, valdyti kaip karalius, ir dirbti kaip vergas."

Kitas labai savotiškas Brancusi kaip menininko bruožas yra tas, jog jis nepasitenkino, kad jo skulptūros darbas būtų padėtas ant paprasto keturkampio padėklo — pamato, bet jis pats kiekvienai skulptūrai padarydavo pritaikytą bazę. O tos bazės labai įdomios ir savitiškos, taip

K. Brancusi

Paukštukas

Lilija šukytė, Metropolitan operos solistė, "Carmen" koncertiniame pastatyme. Jos dainų recitalis Chicago Orchestra Hall įvyksta rytoj, sekmadienį (balandžio 5 d.), 7 val. vak. Nuotr. V. Maželis

kad atrodo jos yra tarsi pačios skulptūros tęsinys. Iš jas padaro iš medžio, išskaptuotas visokiomis figūromis, kitur medį de da pakaitomis su marmuru arba akmeniu. Ir kiekvienas padėklas yra skirtingas ir savitiškai įdomus. Jie skulptoriui tarnauja ne tik kaip bazės, bet pajvairina ir praturtina netikėtai visą parodą, bet ir žymiai prisideda prie kiekvieno skulptūros darbo meniškumo ir gyvumo.

Skulptoriaus Brancusi parodoj nerasiaime jokio vulgarumo arba kitokio prašmatnumo. Jo meno kūriniai paroda pasižymi lyriškumu, poetiškumu ir paprastumu. Kiek skulptorius paprastas savo forma, galime jau matyti iš tokio fakto. Kada skulptorius atsiuntė savo kūrinių "Paukštis erdvėje" į New Yorką, tai muitininkai nepraleido jo kaip meno, bet norėjo apmuitinti kaip brangios bronzos gabalą. Pats autorius turėjo eiti į teismą ir įrodyti, kad tai yra meno kūrinys. Žinoma, jis bylą laimėjo, ir paukštis praskrido be maito.

Šalia minėto lyriškumo, poetiškumo ir paprastumo, Brancusi parodoje rasime ir linksmo, nuotaikingo humoro. Tokios skulp

tūros kaip "Pasibučiavimas", "Maža prancūzė" ir kitos žiūrovą labai linksmai nuteikia.

Šio skulptoriaus parodos darbuose atspindi paties kūrėjo ramus ir nuošalus gyvenimas. Nors jis ir buvo savo laikų garsus menininkas, tačiau gyveno labai vienišai, net retai kada išstydavo savo skulptūros darbus tuo metu ruošiamose Paryžiaus menininkų parodose. Šio dvidešimtojo amžiaus, gal būt, labiausiai pasižymėjo skulptoriaus, rumuno Brancusi paroda yra dabar tiesiog neišsamiama. Juo ilgiau į ją žiūri, juo ji darosi įdomesnė, gražesnė, gilesnė ir prasmingesnė, ir nesinori iš jos greitai išeiti.

Pats autorius geriausiai apibūdina savo kūrinius, sakydamas: "Neieškokite mano darbuose nereikšmingų smulkmenų. Aš jums siūlau gryną džiaugsmą. Žiūrėkite į skulptūrą tol, kol pradėsite ją pajauti".

• Lietuvo trūksta prancūzų lietuvių kalbų žodynų. Kaip viename laiške rašoma "Tarybinio Mokytojo" laikrašty (gruodžio 10), Alytaus vid. mokykloje prancūzų kalba dėstoma nuo I klasės ir reikalinga 1300 minėtų žodynų, bet jų niekur negalima gauti. Mokyklinis prancūzų-lietuvių kalbų žodynas okup. Lietuvoje buvo išleistas 1957 m., bet vėliau nepakartotas.

K. Brancusi

Žemės išmintis

Enciklopedijos vainikas ir krikštynos

Kovo mėn. kultūrinis subatvakaris Bostone buvo skirtas Lietuvių Enciklopedijos leidimo pabaigtuvėms paminėti. Encyclopaedia Lituanica I-jam tomui ir naujiems LE leidiniams pristatyti. Pakvietime buvo parašyta, kad ta proga subatvakary tars žodį LE leidėjas Juozas Kapočius, LE redaktorius dr. Juozas Girnius ir EL redaktorius prof. Simas Sužiedėlis.

Subatvakarių vadovas St. Santvaras suminėjo LE leidyklos didžiuosius ir paskutiniuosius leidinius: Lietuvių Enciklopedijos — 36 tomai, Vinco Krėvės raštai — 6 tomai, dr. K. Jurgėlos "Lietuvos sukilimas 1862-1864 metais", Br. Railos "Dialogas su lietuviais", dr. A. Šešplaukio "Nemariotji žemė", įvairiomis kalbomis apie Lietuvą rašiusių poetų antologiją, ir eilė kitų veikalų.

Leidėjas J. Kapočius sakė, kad LE jau norėjęs leisti Juozas Gabrys 1907 metais, vėliau 1909-10 metais Olšauskas Chicagoje, kuris jau buvo sudaręs ir redaktorių bei bendradarbių kolektyvą: Basanavičius, Būga, dr. Grinys, V. Biržiška, Matulionis, Pušenas ir eilė kitų. Jis mokėjęs tos būsimos enciklopedijos redaktoriui Kleopui Jurgelioniui ir dar vienam net ir algą ilgiau kaip vienerius metus. Kada J. Gabrys pamatęs, kad nieko nedaroma, algos mokėjimą nutraukęs ir enciklopediją nepasirodžiusi. 1923 metais bendrovė "Švyturys" irgi norėjusi leisti enciklopediją, bet sumanymas liko taipgi be vaisių.

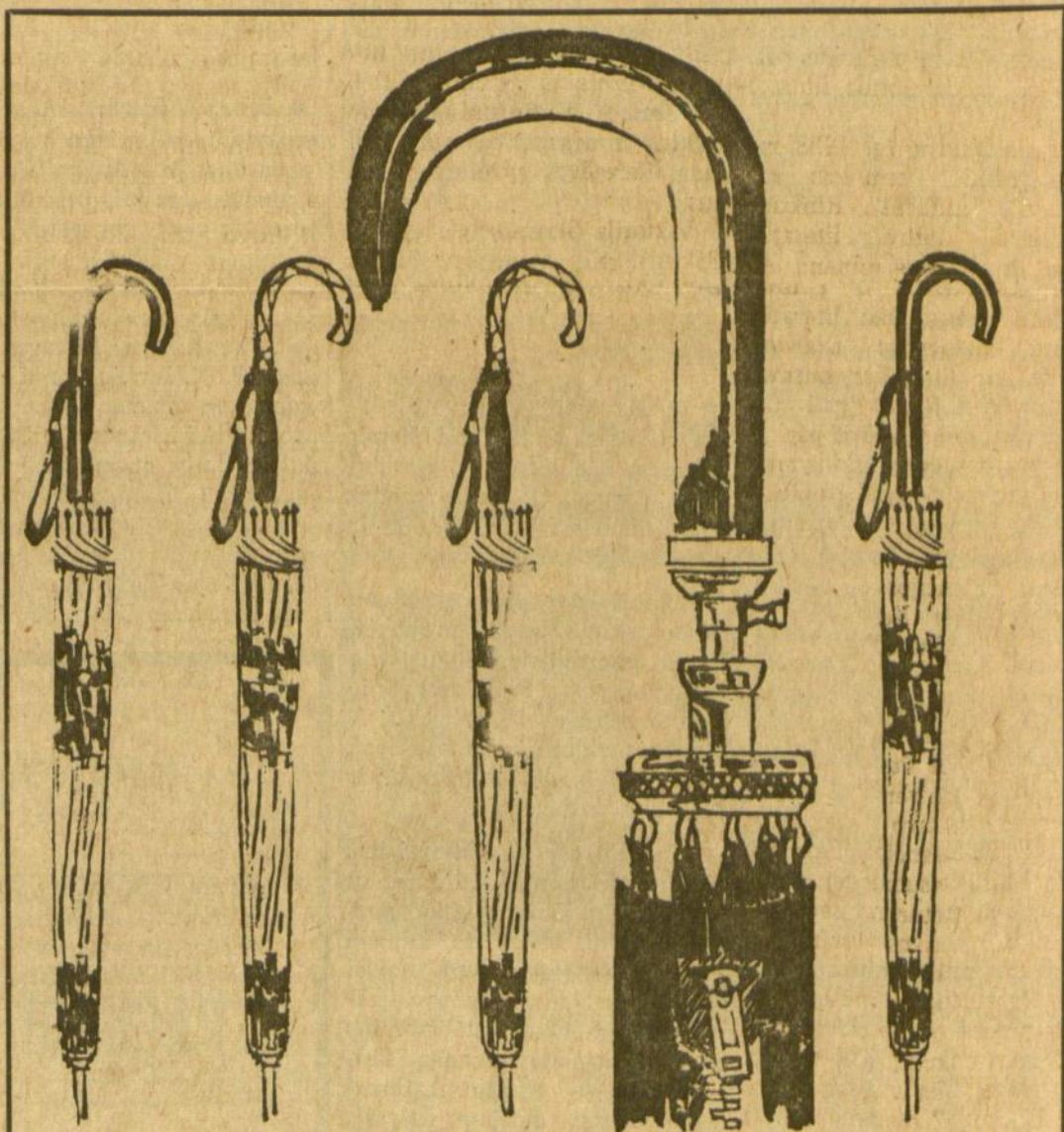
Tik 1931 metais Spaudos Fondas pradėjęs leisti V. Biržiškos redaguotą Lietuviškąją Enciklopediją. Išėję jos 9 tomai ir 10 sąsiuvinų. Kapočiaus užsimojimui irgi buvę kliūčių ir netikėjimų. Girdi, net ir jo žmona tuo netikėjusi. Ir vis dėlto nuo 1953 iki 1969 metų išėję 36 tomai, visa Lietuvių Enciklopedija.

Kapočius apgailestavo, kad dr. Girnius, buvęs redaktorius, čia šiandien neatėjęs į šį paminėjimą ir pakalbėti, kaip buvo skelbta, o pasirinkęs tam vakarui ką kitą. Taip pat blogai atsiliepė ir apie spaudos bendradarbius, kurie Vasario 16-sios proga, aprašydami šventės minėjimą, nepaminėję Encyclopaedia Lituanica I-jo tomo. Jie, girdi, randą reikalo parašyti, jeigu koks amerikietis ar jų laikraštis idėjo kokią žinutę, o šį reikalą ignoravę. Norėtume leideiui Kapočiui tik priminti, kad jis, taip sakydamas, užmerkė akis prieš tiesą. Ir šis bendradarbis LE ir EL reikalui yra parašęs eilę straipsnių įvairiuose lietuvių laikraščiuose, ragindamas remti abiejų enciklopedijų išleidimą, ragindamas prenumuoti, net įvairiose kolonijose kalbėdamas Vasario 16-sios ir net birželio išvežimų proga, prisiminti enciklopedijų svarbą ir raginti remti jų išleidimą prenumavimu. Prieš tokius dalykus nereikėtų užmerkti akių ir nerodyti viešai pagiežos. Spaudos bendradarbiai ir laikraščiai už tą reklamavimą negauna ir neima joms atlyginimo, o dirba tik lietuviškam reikalui, kai tuo tarpu leidėjas šiaip ar taip iš to gyvena.

Lietuvių Enciklopedijos leidyklos pajamos buvo 1,378,300 dol., o padengus išlaidas, susidaręs 51-000 dol. nuostolis. Be to, esą skolininkų, kurių bendra suma siekia 25,000 dol. Encyclopaedia Lituanica turi dar labai mažai prenumeratorių.

Po to kalbėjo EL redaktorius prof. Simas Sužiedėlis. Jis paminėjo redaktoriaus sunkumus, su kuriais susiduriama, redaguojant šią angliškąją laidą, kai didelė dalis žinių šaltinių redaktoriui yra neprieinama, nes yra už geležinės uždangos. Daugumą straipsnių iš LE reikia ne tik taisyti, o tiesiog naujai perrašyti. Kas tiko LE, kitaip sakant mums patiems, tas negali patekti į EL, nes ji skiriama ir svetimiems bei jų mokslo įstaigoms. Yra daug neaiškumų su Lietuvos sienomis, sunkumai net su vietovardžiais, kaip pvz. Gardinas: kur buvo, yra, kam priklauso? Moksliniam veikale visa turi būti aišku. Taip pat ir su asmenimis, kurie jau yra minėti svetimųjų raštuose, kaip Mickevičius, Kosciūška ir kiti. Enciklopedijos vertėjas turis mokėti labai gerai abi kalbas, nes tai labai svarbu. Dabargi yra taip, kad vertėjas yra jaunesnės kartos, jis gerai moka anglų kalbą, bet kai kur sušlubuoja lietuvių kalboje. Be to, ši enciklopedija anglų kalba taikoma ne vien moksliniam reikalui, o

(Nukelta į 7 pusl.)

these umbrellas
are free
from the "accessibles"

Jūs būsit patenkinti šiuo specialiu pavasario pasiūlymu. Šie paskutinės mados, liukusinės išvaizdos skėčiai yra atsparūs vėjui ir vandens nepralaidžianti medžiaga yra 100% Nylon. Jums patiks nepaprastos formos rankenos. Kai neįvertinamas, uždaras skėtis yra gražios plokštos formos, kurį nešti yra vienas malonumas. Vyriskieji turi dailių apvalkalėlių su ziperiu. Šita dovana bus jums įteikta, su teise pasirinkti spalvą ir rankeną, kai atidarysite

naują sąskaitą su \$500.00 ar daugiau, arba pridėsit tokia pat sumą į jūsų turimą sąskaitą. Mes siūlom didelį pasirinkimą taupymo planų, su iki 6% per annum pelnu, kuris patenkinti kiekvieną jūsų taupymo reikalavimą. Šeimai skiriama tik viena dovana. Pasiūlymas baigsis balandžio 10 dieną, dovana nesulaukiamas pastu.

Atvykite šiandien!

Saint
Anthony
Savings

1447 South 49th Court
Cicero, Illinois 60650

PHONE: 656-6320 JOSEPH F. GRIBASZ, EXEC. SECY

Member Federal Savings and Loan Insurance Corporation, Washington, D.C.

now We Offer To Savers

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE. **6%**
2 YEAR MATURITY PER ANNUM

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$1,000. OR MORE. **5³/₄%**
1 YEAR MATURITY PER ANNUM

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000. OR MORE. **5¹/₄%**
6 MONTH MATURITY PER ANNUM

REGULAR PASSBOOK
ACCOUNT
Paid and
Compounded
Quarterly
5%
PER ANNUM
Rate effective Apr. 1, 1970

NOW INSURED TO \$20,000

— SAVE AT —
Mutual Federal Savings and Loan
Since 1905
ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608

Peter Kazanauskas, President

Tel. 847-7747

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Suras'! Don la'člo palaikai ir pagal juos atkurtas šio mūsų klasiko portretas. Iš kolonizatorių vokiečių kolonizatorių rusų dabar pasigroboję Mažosios Lietuvos, Donelaičio gyventame Tolminkiemyje (okupantų pavadiname Čystyje Prudy) Lietuvos Mokslo akademijos iniciatyva 1967 metų vasarą buvo atlikti archeologiniai ir kitokie tyrinėjimai, ieškant Donelaičio kapo ir ten 1780 metais mirusio poeto palaikų. Jie ir buvo ten rasti po paties Donelaičio statytos bažnyčios griuvėsiais. Bažnyčia buvo sunaikinta antrojo pasaulinio karo pabaigoje, rusams įsiveržus į Mažąją Lietuvą. Rastieji poeto palaikai buvo parvežti Vilniui ir ten įvairių specialistų ištirti. Tyrimų rezultatai paskelbti tik po trijų metų ("Literatūra ir menas", kovo mėn. 28 d.). Kaip anas laikraštis rašo, dabar Kristijono Donelaičio palaikai, kol bus atliekami jo buvusioje gyvenvietėje restauraciniai darbai, laikinai deponuojami Lietuvos Istorijos — etnografijos muziejuje (Vilniuje).

Bene pats įdomiausias dalykas, kad specialistai iš Donelaičio palaikų dabar galėjo atkurti Kristijono Donelaičio portretą. Kaip žinome, jokio poeto atvaizdo nebuvo išlikę. Lig šiol įvairiai pieštieji jo portretai buvo tik laisva kiekvieno dailininko fantazija. Dabargi turėsime labiausiai realybėn atremtą didžiojo mūsų poeto atvaizdą.

• Dail. Adomo Galdikio patį pirmoji tokio masto pomirtinė tapybos darbų paroda Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, atidaroma kitą šeštadienį (balandžio mėn. 11 d.). Paroda galerijoje vyks iki balandžio 19 d. Apie šią parodą ir aplamai apie Galdiką plačiau parašysime kitos savaitės kultūrinio "Draugo" puslapiuose.

• Poetui Mickevičiui paminklas Kaune. Chicago "Dziennik Chicagoški" (kovo 27-28) rašo, kad Kaune statomas paminklas Adomui Mickevičiui. Paminklo iniciatorium buvo Vilniaus Dailės instituto auklėtinis V. Stanelis. Jis pirmiau, dar studentu būdamas, paminklą norėjęs pastatyti Vilniuje, prieš šv. Onos bažnyčią. Tas jo projektas buvo pripažintas labai vykusiu, bet vis dėlto buvo nutarta pastatyti didelį paminklą ne Vilniuje, bet Kaune, Mickevičiaus slėnyje. Paminklo statybą vykdo Vilniaus architektas A. Gudaitis. V. Stanelis, savo projektą kurdamas, naudojo si J. Kėdainio, savo profesoriaus, patarimus.

• Lenkijos lietuviai atpirko pianiną, kuriuo skambindavęs M.

K. Čiurlionis, Lietuvos kultūros draugija Varšuvoje nupirko iš Čiurlionio draugo Petro Markevičiaus žmonos, dar tebegyvenančios Lodzėje, pianiną, kuriuo kadaise improvizuodavęs ir savo kūriniais skambindavęs M. K. Čiurlionis. Kaip Vilniuje leidžiamas savaitraštis "Literatūra ir menas" kovo 28 d. rašo, Markevičių pianiną Varšuvos lietuviai nupirko ir šiuo metu laiko savo klube, laukdami, kad jis galės pasiekti kelionės tikslą — M.K. Čiurlionio muziejų.

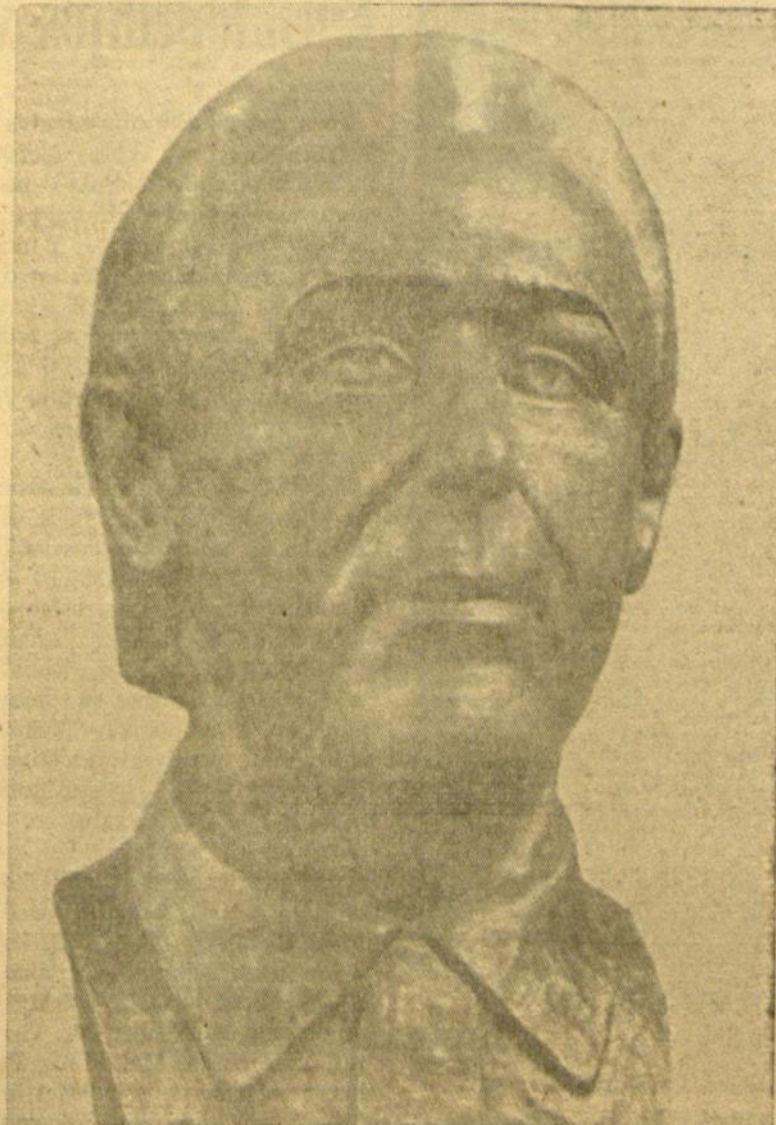
• Lilijos Sukytės, žymios mūsų solistės, koncertas Chicago Orchestra Hall patalpose įvyks rytoj (bal. 5 d.) 7 v. v. Koncertą rengia Lietuvos fondas. Koncerto pelnas skiriamas lituanistikos studijoms Chicago universitete paremti. Ir Lilija Sukytė, kaip Metropolitan operos solistė, ir tik ką oficialiai įvestos lituanistikos studijos vienas iš geriausių Amerikos universitetų turėtų Chicago lietuvius šitan koncertan ypač patraukti. Ryt dienos Sukytės koncertas ir balandžio 18 d. Chicago Lietuvos operos premjera šių metų balandžio mėnesį Chicagoje padaro išskirtinai muzikiniu.

• Jono K. Kario stambus velkulas "Numizmatika" jau atspausdintas. Kiek ilgiau užklūvo rislykloje. Tikimasi, jog netrukus knyga bus įrašta ir pradėta platinti. Leidinys gausiai iliustruotas, kreidiniame popieriuje, 340 p's., 6" x 9" formato, kainą \$15.00.

• Mirė rašytojas Kazys Placėnis. Pranešama, kad čia šiomis dienomis Klaipėdoje po sunkios ligos, eidamas 62-uosius metus, mirė žinomas mūsų rašytojas ir žurnalistas Kazys Placėnis.

Velionis buvo gimęs 1908 m. Ukmergėje. 1921-1928 m. mokėsi Šiaulių gimnazijoje, vėliau tarnavo Kauno pašte. Po II pasaulinio karo mokytojo švėkšnos ir Tauragės vidurinės mokyklose. Nuo 1950 m. dirbo "Tarybinės Klaipėdos" redakcijoje.

Mūsų literatūroje aktyviai reiškėsi nuo 1931 m., kai drauge su rašyt. Stasiu Kapniui išleido apysakų rinkinį. 1934 m. laimėjo Lietuvos kooperatyvų idėjų skelsti premiją už scenos veiklą "Kooperatiškos vestuvės". 1936 m. išleistas jo romanas "Pulkin ant kelių" (iš kun. A. Strazdo gyvenimo, dviejose dalyse), kuriame surinkta ir paskelbta daug dokumentinės bei anekdotinės medžiagos apie A. Strazdą. Rašė eilėraščius, bendradarbiavo spaudoje. (bk)

Iš atkastųjų Kristijono Donelaičio palaikų atkurtas autentiškas mūsų didžiojo literatūros klasiko portretas (žūr. Kultūrinę kroniką).

• Vytautės Žilinskaitės felietonų rinkinys "Karusėlėje", 311 psl. apimties, šiais metais išleistas Vilniuje. Daugumas feljetonų jau buvo anksčiau išleisti atskiromis knygelėmis ar spausdinti periodikoje, bet yra ir naujų. V. Žilinskaitė laikoma geriausia okupuot. Lietuvos feljetoniste.

• Juozo Miliausko - Miglovos, poeto ir aušininko bei spaudos darbuotojo - knygnešio, 125 m. gimimo sukaktis prisimintina šiame. Jis buvo gimęs 1845. III. 24 Vainuto valsčiuje, mirė 1937 m. Šiauliuose. Savo eilėraščius ir kitus raštus spausdino "Aušroje", "Zemaičių ir Lietuvos Apžvalgoje", "Tėvynės Sarge", kalendaruose. Keletas jo knygelių buvo atskirai išleisti. Jo 1863 m. sukilimo laikų atsiminimai buvo atspausdinti "Karo Archyve". Velionis rašytojas, tarnaudamas carinėje policijoje Rygoje, padėjo platinti lietuviškąją draudžiamąją spaudą, buvo įkūręs "Aušros" draugiją, per kurią platino lietuviškuosius raštus.

• Kauno pastebimas knygų lenkų kalba pareikalavimas — rašo "Czerwony Sztandar" (279 nr.), nurodęs, kad knygynas nr. 2 Kaune 1969 m. spalio mėn. buvo gavęs 3500 knygų iš Lenkijos. Lapkričio mėn. knygų lenkų kalba Kaune buvo parduota 1500 rublių sumai.

Pasirodo, lenkai, Kauno gyventojai, daugiausia domisi savo klasikų raštais (Kraševskio "Stara basn" ar Sienkevičiaus istorinėmis apysakomis, "Ugnimi ir kardu"), medicinos ar technikos srities raštais, be to ir informaciniais, iliustruotais leidiniais apie kai kuriuos Lenkijos miestus, kaip Varšuvą, Krokuvą, Lodzę ir kitus. Reikia manyti, lenkų knygoms domisi ne tik negausūs Kauno gyventojai — lenkai, bet ir lietuviai. (E.)

• Kauno Medicinos Institute

• Lenino garbinimui tebevykstant, dailininkų plenumė okupuot. Lietuvos kalbėjęs dailės istorikas V. Uloza ("Tiesa", vas. 25) pareiškė neįtikėtiną dalyką, būtent, kad "Lenino tema visą laiką užėmusi reikšmingą vietą lietuvių dailininkų kūryboje". Tačiau jis tesugebėjo prisiminti tik tris "pažangius dailininkus", B. Motūzą, P. Tarabildą ir V. Drėmą, kurie dar buržuazijai valdant Lietuvą, pagrindžio sąlygomis kūrė Lenino atvaizdą.

• Poetas Antanas Miškinis gyvenęs Vilniuje, rašo atsiminimus apie kai kuriuos mūsų rašytojus, jų tarpe apie Vaižgantą ir

K. Binkį. Yra parašęs der neišspausdintą poemą "Gulbė kara džio mėn. teatrą atidarant, studentai — mėgėjai skaitė prologą iš čekų rašytojo L. Aškenazy eilėraščių ciklo, be to, įscenizavo vokiečio V. Borcherto apsakymą "Kai žiurkės miega", parodė brito J. Galsworthy vieno veiksmo pjesę "Saulė" ir dar Borcherto "Chrestomatines istorijas". Studentų teatrui vadovauja Kauno muzikinio teatro solistas V. Cepkus.

• R. Šyto Vito Krėvės iš

viskė Subartonių kaime, buv. Alytaus apskrityje, šiuo metu yra gausiai lankoma, nors "Kultūros Barų" Nr. 2 rašoma: "J Subar-

tonis nusigavau iš Merkinės. Ir ne kitaip — vis kelio klausdamas, niekur jokios rodyklės nematydamas. Gerai, kad mane pavėžino. Senąjį kelią išardė, iškasė, griovius vandens prileido, o naujo vis neužbaigia. Nėra ko kalbėti apie autobusą". Iš aprašymo matyti, kad senosios sodybos aplinkumoje gyvena rašytojo sesuo Veronika Mickevičiūtė-Lapinėnė ir seserėčia Veronika Kazlauskaitė-Kisilienė. Daugelio senų baldų bei namų apyvokos dalykų nebesą. Vienaime pirkios gale esanti kaimo biblioteka, tačiau pažadėtasis V. Krėvės muziejus tebesą nesukurtas.

MOVING
Perkrauste baldus iš arti ir toli.
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters.
Nuomola — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOJOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

JEI JŲS NORITE SIŲSTI
SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ
IR KITAS USSR DALIS,
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)
VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma — skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1536 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	378 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEEKER STREET	—	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-1507
ALLENSTOWN, PA.	124 TILGHMAN STREET	—	HE 3-1654
LOS ANGELES 4, CAL.	159 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 PILLMORE AVENUE	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11001 JOS. CAMPBELL AVENUE	—	365-6780
HARTFORD 6, CONN.	122-126 HILLSIDE AVENUE	—	249-6210
JERSEY CITY, N. J.	210 MONTGOMERY ST.	—	HE 5-6368
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS STREET	—	475-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENTWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS. CAMPBELL AVENUE	—	365-6740
SO. BOSTON, MASS.	396 W. BROADWAY	—	AN 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY.	1152 DEUTZ AVENUE	—	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	47 E. MILTON AVENUE	—	381-8997

K. Binkį. Yra parašęs der neišspausdintą poemą "Gulbė kara džio mėn. teatrą atidarant, studentai — mėgėjai skaitė prologą iš čekų rašytojo L. Aškenazy eilėraščių ciklo, be to, įscenizavo vokiečio V. Borcherto apsakymą "Kai žiurkės miega", parodė brito J. Galsworthy vieno veiksmo pjesę "Saulė" ir dar Borcherto "Chrestomatines istorijas". Studentų teatrui vadovauja Kauno muzikinio teatro solistas V. Cepkus.

• R. Šyto Vito Krėvės iš viskė Subartonių kaime, buv. Alytaus apskrityje, šiuo metu yra gausiai lankoma, nors "Kultūros Barų" Nr. 2 rašoma: "J Subar-

tonis nusigavau iš Merkinės. Ir ne kitaip — vis kelio klausdamas, niekur jokios rodyklės nematydamas. Gerai, kad mane pavėžino. Senąjį kelią išardė, iškasė, griovius vandens prileido, o naujo vis neužbaigia. Nėra ko kalbėti apie autobusą". Iš aprašymo matyti, kad senosios sodybos aplinkumoje gyvena rašytojo sesuo Veronika Mickevičiūtė-Lapinėnė ir seserėčia Veronika Kazlauskaitė-Kisilienė. Daugelio senų baldų bei namų apyvokos dalykų nebesą. Vienaime pirkios gale esanti kaimo biblioteka, tačiau pažadėtasis V. Krėvės muziejus tebesą nesukurtas.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LAyette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4% **4 3/4%**

Mokamas už Vieną Mėn. Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIOUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 6 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

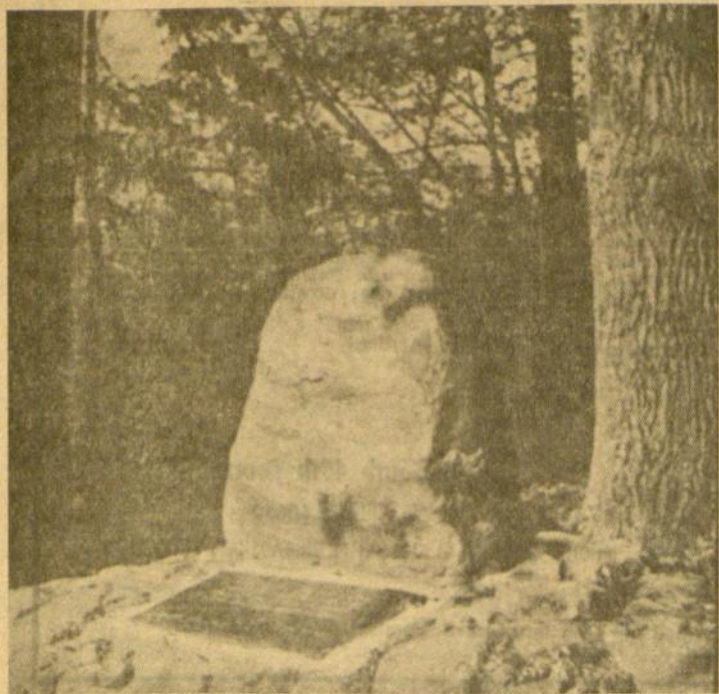
LUIZ AUTO REPAIR
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kunikas

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters) vandens nubėgimui.
Nerūdija ir nereikia dažyti.

T V O R O S: įvairiausio aluminijaus, plastikos, plieno, įvairių spalvų.

S T O G E L I A I
DURYS - LANGAI: įvairių spalvų ir kainų — K. Butkaus konstrukcijos.
Naujausi žemieniai balto emalio ir "stainless steel" langai.
FORMICA KABINETAI

KOSTAS BUTKUS
Telef. — PProspect 8-2781

Poeto Adomo Mickevičiaus skulptūra jo vardo slėnyje, Kaune. Almenyje, sakoma, paties Mickevičiaus įrežtos raidės AM.

NAUJI LEIDINIAI

ATSIUSTA PAMINĖTI

• **Broniaus Budriūno Kūriniai** leisti fondo naujai išleisti muzikos veikalai — giesmės chorui: 1) "I Sventąją Motiną" — St. ir Pr. Žukauskų lėšomis, 2) "Neapleisk mūsų" ir 3) "Vies paties malda" — A. Budginienės lėšomis, 4) "Malda" — Pr. Baltakio lėšomis.

Solo dainos: 5) "Miegužėlio noriu" — E. ir J. Svetikų lėšomis, 6) "Išauš pavasaris" — dr. J. Jurgilo lėšomis, ir Broniaus Budriūno daina "Rise My Ringing Word" veikalui "The Baltic Story" — Baltic Federation of Canada leidinys.

Sios gaidos gaunamos adresu: B.B.K.L. Fondas 2620 Griffith Park Blvd., Los Angeles, Calif. 90039.

• **Žemalčių Antanas, NUTOSUSIOS DIENOS.** Viršelis Pauliaus Jurkaus. Išleista autoriaus lėšomis 1969 m. Spaudė lietuvių pranciškonų spaustuvių Brooklyn. Knyga 94 psl., kaina 1 dol., gaunama ir "Drauge".

Tai senųjų lietuvių išeivių kartos raštingo atstovo Antano Ramanausko, gimusio Lietuvoje 1883 ir mirusio Amerikoje 1967 m., apybraižinių jo atsiminimų rinkinys, kurį iš paliktų rankraščių sudarė Paulius Jurskas.

• **SPORTAS, 1969 m. gruodžio mėn. Nr. 19.** Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žurnalas. Redaguoją Kestutis Čerkeliūnas. Leidėjas — Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjunga. Žurnalą gauna visi Šiaurės Amerikos registruoti lietuviai sportininkai. Prenumerata nerenkama. Atskiro numerio kaina 75 centai. Rankraščių siųsti: Sportas, 91-30 221 St., Queens Village, N.Y. 11428. Administratorius — J. Kepenis, 356 East 30 St., Paterson, N.J. 07504.

• **ADIRACIAI, 1970 m. sausio mėn. Nr. 1.** Atviro žodžio mėnraštis. Redaguoją kolektyvas. Adresas: 6821 South Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Dešimt

numerų metinė prenumerata JAV 5 dol., kitur — 6 dol., atskiro numerio kaina 50 centų.

• **Filatelistu draugijos "Lietuva" BIULETENIS, 1970 m. kovo mėn. Nr. 3.** Redaguoją Eug. Petrauskas, 7742 So. Troy St., Chicago, Ill. 60652. Prenumerata Draugijos nariams 4 dol., kitiems JAV ir Kanadoj 5 dol., Europoj — 7 ir pusė dol., Pietų Amerikoje — 7 ir pusė dol., Australijoje — 10 dol.

• **ŠVYTURYs, 1970 m. vasario mėn. Nr. 4.** Washingtono moksleivių ateitininkų neperiodinis laikraštėlis. Redaktorius — A. Dambriūnas, padėjėjas — L. Vaitkus. Bendradarbiai: M. Dambriūnaitė, I. Tamošiūnaitė, J. Vaičiulaitė ir R. Vaitkutė. Redakcijos adresas: Švyturys, 4314 40th St., Brentwood, Md. 20722.

• **JUBILIEJINĖ SPORTO ŠVENTĖ.** Dvidešimtosios Australijos lietuvių sporto šventės leidinys, Geelong, Australiją, 1969 m. Leidinys gausiai iliustruotas, duodas visu Australijos lietuvių sporto klubų gana išsamų vaizdą.

• **SKAUTŲ AIDAS, 1970 m. vasario mėn. Nr. 2.** Oficialus Lietuvių skautų sąjungos organas. Vyr. red. s. J. Toliušis, 7418 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Administruoja s. A. Orentas, 6840 S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629. Prenumerata metams 4 dol., garbės prenumerata 10 dol., garbės leidėjo prenumerata 25 dol.

• **SKILTIS, 1970 m. sausio - kovo mėn. Nr. 15.** Vinco Krėvės ir Perkūno skautų draugovių Chicagoje laikraštėlis. Redakcijos adresas: 7045 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Redaktorius — s.v.p. Gintaras Plačas.

• **VILTIS, Vol. 28, Nr. 6, March — April, 1970.** A Folklore Magazine. Tai anglų kalba leidžiamas žurnalas, apimęs viso pasaulio tautų folklorą. Kiekviename numeryje randame žinių ir

Dail. Leono Urbono parodos atidaryme kovo mėn. 20 d. "Picture Loan Gallery" patalpose, Toronto, Kanadoj. Nuotraukos centre — dail. L. Urbonas.

apie lietuvių tautodailę, tautosaką, tautinius šokius ir kt. Redaguoją ir administruoja V. F. Bielajus, P.O. Box 1226, Denver, Col. 80203. Metinė prenumerata 5 dol.

• **HEIMATGRUSS, Jahrbuch der Deutschen aus Litauen fuer 1970.** Lietuvos išeivių vokiečių kalendorius, išleistas Hannoverje, V. Vokietijoje. Kaina 3,50 Dhm. Galima gauti, pinigus pasiuntus, šiuo adresu: Landsmannschaft der Deutschen aus Litauen i. B. e. V., Postcheckkonto, Hannover 882 81, V. Germany. Kalendoriuje paskleista daug šiltų atsiminimų apie Lietuvą, ypač apie Vilnių.

• **NEMARIOJI ŽEMĖ.** Lietuva pasaulinės poezijos posmuose. Antologija. Sudarė Alfonsas Tyruolis. Šį leidinį praėjusios savaitės Naujų leidinių skyriuje plačiau minint, antologijai buvo priskirtas "techniškas neapsižiūrėjimas", neva Adomo Mickevičiaus poezijos ištrauką knygoje atiduodant Julijui Slovackiui. Iš tikrųjų "techniškojo neapsižiūrėjimo" kaltė čia tenka mūsų apžvalgininkui, nes Julius Slovackis vieno savo kūrybos pluoštą taipgi yra pavadinęs "Ponu Tadu".

Enciklopedijos vainikas ir krikštynos

(Atkelta iš 5 pusl.)

redaguojama platesnė, nes norima, kad lietuvių kilmės amerikiečiai, kurie nemoka lietuviškai ir mažai žino apie Lietuvą, būtų plačiau supažindinti su savo protėvių kraštu ir aplamai liuanistika.

LE išleidimas buvo didelis darbas. Kaip inž. Veitas užsiminė, čia yra pavyzdys, ką reiškia privati iniciatyva. Jos išleidimo beveik visi kreditai priskiriami jos leidėjui J. Kapočiui. Taip, jis buvo jos iniciatorius. Tačiau nederia lygiai neminėti ir jos redaktorių bei bendradarbių. Redaktoriai, tur būt, dirbo už grašius, o bendradarbiai gal ir visai be užmokesnio. O trečiasis faktorius yra dar ir prenumeratoriai. Jeigu nebūtų leidėjo — nebūtų enciklopedijos, nebūtų redaktorių — nebūtų enciklopedijos, nebūtų prenumeratorių — nebūtų enciklopedijos. Taip tą reikala reikėtų ir vertinti. Leidėjas daug dirbo, bet ir mes, norėdami užsidirbti duoną, nemažiau dirbam.

Nors leidėjas ir pasisakė prieš spaudos bendradarbius, mes vis tiek raginame visus lietuvių užsiprenumeruoti Encyclopedia Lituanica. Jaunimas, jau baigęs mokslus, pats privalo ją prenumeruoti, nes ta enciklopedija jiems gali būti labai reikalinga. Kurie turi dar mažesnius vaikus, tėvai turėtų užprenumeruoti jiems enciklopediją jau dabar, kad užaugę vaikai ją turėtų. Lietuvių Enciklopedija jie gal sunkiau pasinaudos, o angliška laida galės naudotis visur ir labai lengvai.

Tame pačiame subatvakary stud. Laima Antanavičiūtė, Birutė Vaičūrgytė ir Povilas Manomaitis pasikaitė iš V. Kudirkos raštų — "Varpo" 2-4 numerių, kodėl apleistas lietuviškų šeimų

GĖLĖS

Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms prooms
GUZAUSKŲ
Beverly Hills Gėlinyčia
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
Tel. PR 8-0833 — PR 8-0834

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS IVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perką pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

J. LIEPONIS

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vtk.

FRANK ZAPOLIS

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

A. VILIMAS

MOVING

Apdraustas perkraustymas — įvairių atstumu —

823 WEST 34th PLACE

Telef. — FRontier 6-1882

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNOS

(LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. Lituanica Ave. Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

4354 S. Halsted Street Tel. YARds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. Lituanica Ave. Tel. YA 7-1138-1139

VASAITIS - BUTKUS

1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OL 2-1003

HIGH RATES

Paid Quarterly

5%

PASSBOOKS

5 1/2%

\$1,000 minimum

INVESTMENT BONUS PLAN

Savings insured to \$20,000

Highest reserves

6%

\$5,000 minimum

2 YEAR CERTIFICATE

5 3/4%

\$1,000 minimum

1 YEAR CERTIFICATE

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

— TEVAS IR SŪNUS —

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYs MODERNISKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Tel. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKATE AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON

Savininko

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Vienas blokas nuo kapinių

Didžiausias Paminklų Planų

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

EUDEIKIS

Laidotuvių Direktoriai

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Trys Moderniškos Koplyčios

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YARds 7-1741-2

HIGHER INTEREST ON SAVINGS

6% PER ANNUM

ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000. OR MORE, 2 YEAR MATURITY

5 3/4% PER ANNUM

ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$1,000. OR MORE, 1 YEAR MATURITY

PASSBOOK AND CERTIFICATE SAVINGS INSURED TO \$20,000

Interest is compounded daily and paid quarterly on all accounts. Standard Federal pays the highest legal rate of interest on all savings. Deposits received by the 10th of any month earn from the first of that month. Deferred Income Certificates are available at rates of 6% and 5 3/4%.

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago

ASSETS OVER \$141,000,000.00 RESERVES OVER \$12,400,000.00 (more than twice the legal requirements)

4192 Archer Avenue at Sacramento Chicago, Illinois 60632 VI 7-1140

HOURS: Mon., Thurs. 9 A.M. - 8 P.M. • Tues., Fri. 9 A.M. - 4 P.M. • Sat. 9 A.M. - 12 Noon • Wed. Closed

SPYGLIAI IR DYGLIAI

REDAGUOJA DR. S. ALIŪNAS

Balandis ir teisybė

APRIL BIRTHDAYS

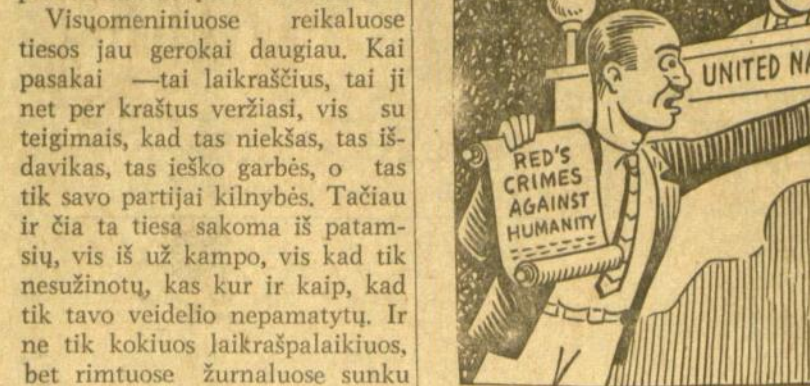
Zmogus šiaip taip gali gyventi žemėje be didelių nemalonių, tik reikia nulytėti ne tik kojas tiesias, bet reikia pasakyti ir nekenksmingų melagysčių. Iš viso žmogaus paskirtis būti teisingu, tačiau, kad galėtum žemėje gerai gyventi, reikia vengti tos tiesos ryškinių. Balandžio 1 d. buvo apgavysčių diena. Pirmą apgaudinėjimų ir aiškinimų laidos, tačiau dabar kada visi visos dienos vienas kitą apgaudinėja, nebėra reikalo skirti specialios dienos melagystėms. Greičiau balandžio 1 turėtų būti teisybės diena.

Va, taip šią dieną mes ir išdrožtume teisybę apie viską. Pavyzdžiui, pasakytume viešai tai apie ką kokiame kamputyje, kokio plaukų dėjimo įstaigoje ar krautuvė nugalbame. Kad ana visai paseno, kad ji vyrui yra tikra ragana, arba, kad tos ar kitos vyras yra be jokio išsiauklėjimo, kad tas ar kitas yra išsiauklėtuolis, o tas ar kitas yra minkštuolis, viską pramėtus. Žodžiu, teisybė balandžio pirmosios proga, būtų labai platus galimūmų.

Jeigu pirmačiuose laukuose daug galimūmų, tai lygiai taip pat daug galimūmų ir visuomeniniuose, kultūriniuose, meniniuose ir politiniuose laukuose. Va, taip ir intum solistei po rečitalio ir išdrožtūm tai, ką už akių sakei, kad, bobele, dainuotai jau, taip sakant ant, tos ribos, kada ištariama labanaktis. Arba pasakyti, kokiai esamai ar vis tebekylančiai žvaigždei, kad, taip sakant, ji yra, kaip saulė, tik užtemimo laikotarpyje. Be abejo, tai nėra lengva, nes juk ne tik žvaigždė, bet ir pačiam reikia gyventi, kad kur nors iš apie tave teisybės nepasakytų.

Kalbant apie meną, juk negi paimsi dailininkui ir sakysi, kad čia taip sakant, realistišne ar moderni teplionė. Jeigu jau kiek turėsi drąsos, tai net ir be balandžio pirmosios pasakysi, kad tai truputį neatitinka tavo skoniui, bet, šiaip ar taip, viskas gerai. Ar apie kokią knygą kalbėdamas, nesakysi, kad ji niekai, o jei bandysi rašyti, tai dažnu atveju, ta tiesą pasakę, susivyniosį ją į kokius slapvvardinius padalkus, kad tik niekas nesužinotų, kas tas teisybės išdėstė. Tas pats liečia teatrą ir kitus menus.

Visuomeniniuose reikaluose tiesos jau gerokai daugiau. Kai pasakai — tai laikraščius, tai ji net per kraštus veržiasi, vis su teigimais, kad tas niekšas, tas išdavikas, tas ieško garbės, o tas tik savo partijai kilnybės. Tačiau ir čia ta tiesa sakoma iš patamsių, vis iš už kampo, vis kad tik nesužinotų, kas kur ir kaip, kad tik tavo veidelio nepamatytų. Ir ne tik kokiuos laikraščius, bet rimtuose žurnaluose sunku viešai išeiti ir išreikšti pakilią teisybę. Vis taip iš po kampo, kad žmogus ir nežinai kokia ta

Ruskiui net barzda ir ruoška virpa iš džiaugsmo, kad į Jungtinių Tautų pilį neįsiveržia joks skundas prieš šaunius komunistinio veikimo darbelius.

DU DIRIGENTAI LIETUVIŲ OPEROJE

Chicagoje inžinierių baliaus metu buvo pristatytas naujas operos dirigentas — iš užjūrių atvykęs prof. Mašiotas. Šiaip jau lietuviškos gazetės garsina, kad operą diriguos prof. Marijošius. Kadangi bus du dirigentai, publika jau dabar domisi, kaip jie pasiskirstys darbo sritimis.

SAULĖS UŽTEMIMO METU

Buvo saulės užtemimas? Visuotinis? Aš to nepastebėjau. Buvau tada kaip tik lauke ir pro dūmus nieko nemačiau.

PUIKUS APSIAUSTAS

Pro parduotuvę Anglijoje žingsniuoją solidus džentelmenas. Parduotuvės savininkas klausia:

— Ar jūs patenkintas tuo apsiaustu, kurį neseniai pas mane pirkote?

— Labai. Jį nešiojo penki mano sūnūs.

— Matojė, aš sakiau, kad jis pasiūtas iš labai tvirtos medžiagos.

— Tikra teisybė. Po kiekvieno lietaus apsiaustas taip susitraukdavo, kad rytojaus dieną juo turėdavau apvilkti jaunesnįjį sūnų. Dabar apsiaustą nešioja pats jauniausias.

Jeigu kas mano, kad pinigai nėra šaunūs, tas jų matyt nešleido pirkdamas dovanas.

KALTŲ NEPAGAUNA

Policininkas nubaudė pinigine bausmą vieną damą, uždraustoją vietoje pastačiusią savo automobilį.

— Aš juk visai nekaltas, — supykko dama. — Sakykite, kaip jūs elgtumėtės, jei jums pakliūtų tikrai nusikaltes eismo taisyklėms vairuotojas?

— Nežinau. Man visuomet pa

kliūva tik nekalti.

— Mūsų lietuviškoji spauda yra tikras velnio liūnas. Kuo toliau einame, tuo giliau klips-tame.

J. Soliūnas

Ruskiui net barzda ir ruoška virpa iš džiaugsmo, kad į Jungtinių Tautų pilį neįsiveržia joks skundas prieš šaunius komunistinio veikimo darbelius.

T. Yuknio piešiny

PIRTIES STATYBA

Džiaugsmo buvo visiems: tiek kolūkiečiams, tiek ir rajono šeiminkams. Tik pamanykit, "Pavasario" kolūkis užsimojo statyti pirtį. Vieną pirmųjų Raseinių rajone. Tokia puiki kregždė! Šitoks pavyzdys!

— Bravo, pavasariečiai, — tapšnojo ūkio vadovui per petį rajone.

Ilgą laiką apie "Pavasario" kolūkio pirtį tik ir buvo kalbama. Ją visi į atskaitas įtraukė.

Ir kaip nesidžiaugti, kaip negirti ūkio vadovų, jei būsimajai pirtčiai iš tiesų buvo padaryta reali pradžia: 1967 metų rudenį atvežė plytas.

Sekančiais metais pirtininkų šlovė dar labiau išaugo: buvo pamūrytos būsimosios pirties sienos. Apie šitokių tempus, rūpinantis dirbančiųjų švara, niekas tiesiog nėsavojo.

Visi, užgniauzę kvapą, laukė, kas bus toliau. Iš tiesų trečiais metais buvo pradėta mūryti krosnis.

Tiesa, kol kas pirtis stovi be stogo, trūksta vidaus įrengimų. Bet dėl to niekas nenusimena. Svarbu kilnūs užmojai, 2000-aisiais metais tikriausiai galima bus sudaužti šampano butelį ir atšvesti pirties atidarymo iškilmes.

"Valstiečių Laikraštis" vasario 21 d.

Kartūs gėrimėliai, saldūs pokalbė liai.

Vyras moterų kirpykloje

Jo žodžiais tarant, plaukų kirpimasis — esąs dalikatnas įprotis. Tas įprotis, girdi pagalbsti žmogui ausis atstatyti į reikiamas vietas, tiksliai atžymėti kaklo ruožius ir, galvos formą gražinti į jai pritaikantį pavidalą.

Daugelis vyrų turi įprotį plaukus kirptis trečiadieniais. Ir tai nebūtų nieko blogo, jei tą dieną nebūtų kirpyklos uždarytos.

Taip vieną trečiadienį manasis draugas nuejęs kirpyklos link. Vienok ji buvusi uždaryta, taip jis, žingsniavęs gatvėmis, vis tu rėdamas dešinę akį paruošta, bene pamatys kur atdarytą kirpyklą. Bet kur taul Kirpėjai kaip susimoke.

Pagaliau jo akis užkliuvusi už atdaro moteriško "Beauty salon". Ir kodėl moterys — kada nori perkasi, kada nori dažosi, kada nori šukuojasi? Pavydas pagriebęs jį...

— Užėjusi ir pamėginsiu, — pagalvojęs.

Ižengęs į saloną akis į akį susidūrė su blondine. Nedrąsiai jai prisitarė:

— Norėčiau...

— Ar turit "appointment"?

— Ne, neturiu, bet yra labai skubus reikalas.

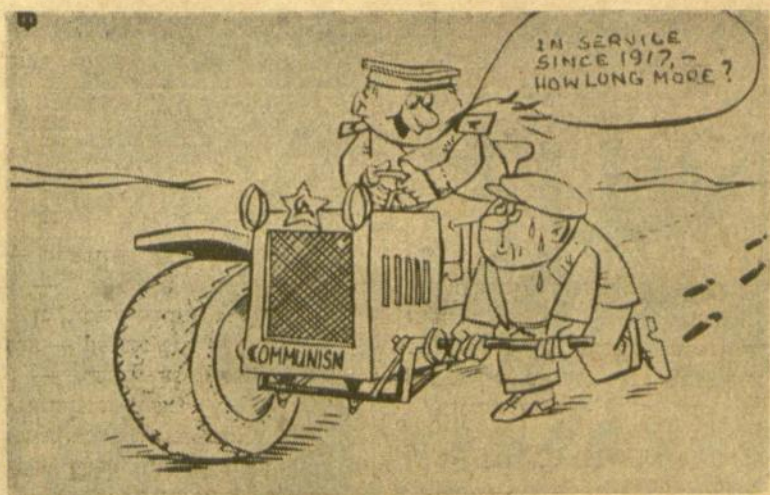
Lyg ir netikėdama, ji dar pasitikrino didžiulį juodą knygą.

— Ona, galimas daiktas, priims jus, — pratarė.

— Onut, — šukterėjo blondė, — plaukų kirpimas.

Ir taip pilietis atsidūręs nedidutėje kėdėje, nelabai pritaikintoj vyrams, ko krūtine — ligi aukštosios pakaklės — apdengė balta prijuostė ir pagaliau prieš akis blykstelėjęs malonus, pasitiktis savimi, Onutės šypsni.

— Jūs, tur būt, nesibijot? — paklausė. — Aš esu kirpėjas vyrams plaukus Vlenoj, Munchene, Ba

Lenino gimtadienį minint: kelionė komunistiniu vežimu į komunistines aukštumas.

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

KADA MYLI RAŠANTI

"Žinome, kad lietuviuose spaudos žmonės nelabai mėgiami. Žinome, kad mūsų jie dažnai vadinami "kaimo japai" ir dažniau jiems rodoma "trijų pirštų kombinacija" kišenėje... Jie tik ta da geri, kada suinteresuotąjį apvynioja ružavais vystyklėliais ir nešioja ant rankų."

Pr. Mickevičius "Sportas"

PAGRĮSTAS RŪPESTIS

"Jeigu mane prieš teismą pastatytų, aš teisėjui atsakyčiau: "Taip, esmi romantikas, šviesiausias sūdzia..."

Tik turėčiau atsargiai ištarti paskutinį žodį, kad jis nedailiai nenuslystų, kaip anam šveplui, apie kurį mano tėvas pasakojo. Jam, vargšui, dar net diržų įkiro už teismo įžeidimą..."

B. Pūkelevičiūtė "Rugsėjo šeštadienis"

APIE PIENĄ VISIEMS SUPRANTAMA KALBA

"Pieno baltymai-proteinai yra koloidalinė suspensijoje ir turi tris komponentus: kazeiną, albuminą ir globuliną. Be to, yra grandinė amino rūgščių vienetų. Apie 80 proc. baltymų yra kazeinas. Pienė yra keturi kazeinai, kurių kiekvienas turi įvairų genetinį variantą. Albuminas ir globulinas iš tikrųjų yra tik baltymų kompleksas. Pridėjus enzimą, reniną, kazeinas yra sukrešinamas ir vanduo yra išskiriamas. Sukrešintas kazeinas be van

den-Badene, Bazelyje ir dar kitur.

Toliau pasikalbėjimas buvęs, maždaug, toks:

— Kirpti?

— Atrodo, taip.

— Pagyvinti?

— Ką tai reiškia "pagyvinti"?

— Geriau pritaikinti jūsų galvą.

— Mano plaukai ir taip neblogo tinka ant mano galvos.

— Aš atliksiu jums natūralų šukavimą.

Ir ji padarė.

— Mano plaukai buvo vartalojami ir kaire, ir dešine, aukšty, žemyn ir t. t. Vargšo vyrioko plaukai buvę taip išvartyti į visas puses, tarytum danės šeimininkės virtuvė, iššluota ir peršluota...

Ji tikrino kiekvieną plauką pavieniu. Eš, taip tur būt elgiamasi su vyriškais plaukais.

Na, ir pasikalbėjimas ėjo toliau:

— Jūs turite gražius plaukus.

— Kuris gi plaukų gražus?

— Visi, kuriuos aš matau.

— Kiek žinau, du plaukai nuo

lat virsta į ne savas vietas ir pora yra žilsterėjusiu.

— Anuos aš ištiesinsiu, o kitus — pataisysiu.

Ir ji taip padarė.

— Jūs esate dabar pagyvintas, — pagaliau, tarė ji.

— Turėjau pripažinti, kad — taip. Tas "malonumas" kainavo šešis dolerius, plus 60 centų "tip". Tai buvo nukirpta, pagyvinta, ištiesinta ir t. t. O kitą dieną vargšas mano draugas, vis dėl to, atsidūrė ir pas savo įprastąjį kirpėją — vyriškį.

P. A. ir jis nėsujudėjo.

dens yra naudojamas sūrio gamybai. Kitas pieno baltymas yra betalacto-globulinas A, B, C ir D formose. Pakaitinus pieną, šitas baltymas išsiskiria iš pieno kaip vandenilio sulfidas ir duoda ypatingą skonį ir kvapą karštam pienui."

Dr. H. Armonas "Darbininkas"

SUKAKTYS IR BALIAI

"Vokiško ir prancūziško konjako išgerti ir porą ilgų dešų su šutintais kopūstais vienu atsikvėpimu nuryti? Ir dar kugelio su klekais pridėti? Taip sau iškilmingai, bajoriškai, be muzikų, diplomus ir grynų kilmės metrikus ant serverių pasiklojus?.. Tegul mato visi, kad mes, ne kiti. Ar ne? Neblogai".

P. S. Sėlis "Naujienos"

KŪRYBA IR PATRIOTIZMAS

"Pati didžiausia lietuviška davata neišfiltruos vertingiausių religinės lyrikos, o velnio apšėtas bedlevis ar pagonis gali duoti dieviško grožio poezijos. Aukšburnis patriotas tribūnoje, šaukiąs liaudį kovon dėl tėvynės išlaisvinimo, tuo netampa novelistu ar dramaturgu, ir dažniausiai pats nėra joks kovotojas — jei plaučių rankos mostų ir vikraus liežuvio sukimosi burnoje dar nelaikysim kardo smūgiais priešui tiesiai į kakta."

Br. Raila "Dirva"

KADA ŽMOGUS MIRŠTA

Rusų gydytojai nustatė, kad žmogus miršta laisvas, nes nereikia klausyti partijos leidimo. Amerikiečiai mirusiu laiko žmogų, ne turintį sąskaitos banke; anglai — kai žmogų įdedami dirbtiniai dantys. Lietuviškoji išeivijos medicina nustatė, kad mirusiu reikia laikyti kiekvieną lietuvi, kuris nebesilanko jokiuose parengimuose ir kurio pavardės nebėra jokiam aukų sąrašė.

Pavasario belaukiant

TIKSLI DIAGNOZĖ

Viename Skotijos miestelyje gatvė beedamas žmogus staiga pargriuvo ir gulėjo nekrutėdamas.

Susirinkę aplinkui skotai tarėsi, kas daryti.

Vienas autoritetingas pareiškė: — Jis jau nebegyvas.

— Kaip gali tvirtinti, juk nė pulso nepatikrina? — pastebėjo kiti.

— Nebėra reikalo tikrinti, — paaiškino tas.

— Aš ikišau ranką į jo kišenę,

P. A. ir jis nėsujudėjo.

EILERASČIAI APIE MEILĘ

Meilė

Išdžiūvusi kumelė,
Lyg Mozarto
39-toji simfonija,
Man patinka.
Ji
Linguoja galva
Ir valgo
Paskutinę mano kojį.
Kumelė
Aš myliu.
Todėl vaikštau
Po tvartą
Be kojinių
Nebasas.
Su pasagom.

Rimas Vėžys
Iš knygos "Raidės laiko griaučiuose"

Pulkelis dukružėlių

Išbėg' išbėgo iš Rusnės kaimo
Pulkelis mergužėlių,
Viena už Maikio, kita už
Chaimo,

Trečia už juodužėlio.

Verkė gegutė, verkė raiboji,
Zalia girelė gaudė,
O Maikiai Chaimai

apsigraiboje

Po dukružėlė glaudė.

Vieną ant kelių meiliai

sodino

Kitą šilkuos kilojo,
Trečią darželin įsivadino
Ir rūtė užklojo.

Viena kvailiojo, kita uliojo,
Trečia bare nudryžo, —
Visos naktųžem susivoliojo,
Pas motinėlę grįžo.

Šaukė močiutė, rankas

nugrąžė,

Keikė likimą — žverį,
O dukružėlės tėvo garaže
Po stiklinėlį gėrė...

A. "Dirva"

SOLISTAS IR "MIRTINGASIS"

Solistas menkai nusimanan — Zinai tamsta, aš savo balsą apdraudžiau 10 dol.

— Na, ir kaip jūs sunaudojot pinigų? — kukliai pasiteiravo žmogelis.

NEREIKALINGA TEMA

Draugas draugui, sakančiam, kad jo žmona bet kokia tema galinti ištisas valandas be mažiausios pertraukos kalbėti:

— O maniškai — nereikalinga jokia tema. Ji be temos iškalba ištisas valandas...

— Negerk iš avies pėdelės — pavirsi į avį.

Dr. J. Adomavičius

— Dažnam gyvenimas būtų nemielas, jeigu nerastum ko apkaltinti.

Br. Raila

— Mūsų laikais tiek daug genijų, kad iš širdies reikia džiaugtis, kai dangus padovanoja kūdikį, kuris visai ne genijus.

Protestuotojas plūsta streikuotoja